
SIGILLUM COLLEGII COLUMBIÆ NOVI EBORACI
IN LUMINE TUO VIDEBIMUS LUMEN
1754

אגרת כחש עקלתון

והיא העתק אגרת המשלחת מאת הרב הגדול פירקוויץ יצ״ו החוקר קדמוניות לאהובו הה׳ כמהר״ר משה
החכם הנבון פנפולון יצ״ו׳

וכה החל לאמר׳

יום ה׳ ג׳ לירח איתנים ימי הרחמים שבהם ההרשה הרבא׳ לפק׳ פה קריה מלך [illegible] יע״א׳

החיים והשלום והברכה הצלחה ורחמים וסליחה ופדיה ומי עדנה עד זקנה ושיבה לאהובי חביבי זה דודי וזה רעי החכם
הלוחמי כמהר״ר משה הנביר הקצין והר״ב הנכבד [illegible] כה״ר בן אחות ראש אלופי [illegible] וראשי החכם
צדיק תמים ברורן כמהר״ר אהרן הנביר [illegible] הזקן [illegible] [illegible] ירא אלהים וסר מרע
וכל׳ ביחד עם כל בית כבודו כל בית [illegible] וכל קהלתנו הקדשה [illegible] יצ״ו׳

הקודם׳ אי לך ארץ שמלכך נער׳ [illegible] ומה לשחוק מולד׳
הנמשך׳ [illegible] עליך אהובי רעי החכם התורני והמדקדק כהו׳׳

איך להה לא חסת על חלול כבודו של דור׳ ראש החכמים כה״ר אשר שלה הר״אשת ברנלו וכל בעלומין
כל
של זקן חכמי דורנו המדרה מליצות עולם הרוחני עולם המלאכים אשר הוא
עקר ושרש באמונתנו עמן שאנחנו כלנו מורים בכל יום בתפלת הבקר׳ בהוראת [illegible] אשר רוח
ה׳ דבר בו ומלתו על לשונו, ברכו ה׳ מלאכיו, ברכו ה׳ כל צבאיו, ברכו ה׳ כל מעשיו, כסדר שלשת
חלקי המליצות, (ואם אין עולם הרוחני שהוא עולם המלאכים אין נבואה, אין עולם הנשמות
ואין שכר ועונש, והיה כצדיק כרשע), וכופר בעקר הרביעי והוא שנבואת משה היא עליונה
מנבואת כל שאר הנביאים והיחודים ע״ה, שכל אך נבואתו היתה בהקיץ ב״ב פא״פ אדבר בו ונב׳ אם
יהיה נביאכם וכו׳ לא כן עבדי משה ב״ב כאשר הנה, והוא עושה את הגבר המצרית רואה בהקיץ
נבואתו בהוגה הן, ובתורה ומכחיש דת הקראות בקדוש החדשים בראיה משתדל, ומשתדל –
בכל כחו בחכמתו שיסכימו הקהלות הק׳ לקבוע בראיה חשבונית, ר״ל כשהשכל בוער אפשרות ראית הירח
אחר השקיעה יראה או לא יראה לעין, והנה בשנה הזאת לא ראיה חשבונית [illegible] וכל לא ראיה –
חושית ביום החדש שהיה ביום השבת בכ״ט אלול כי הירח שקע בן [illegible] דקים לפני שקיעת השמש בעיר
אקמיש׳ שהיא כאלו אמצע ארץ קרים בין קהלותינו הקראיות אשר בגולם [illegible] סרי [illegible] וכ״ג יצ״ו, ואם
אין אפן הראיה המשכלת שלו בליל ר״ל בליל ל׳ לאלול, והנה בליל שני שהוא ל״ל שבונו שקוע הירח –
באקמיש ש׳ דקים אחר השקיעה בחשבון ברור ומדויק לפי גורלי התוכנים אשר פה ונבהיה שראיתו בליל
שני שהוא אך רק [illegible] דקים קשה היה הגבלות והראיה כי אם לאור [illegible] הראות וגם אז אם היו השמים נקיים
מן העבים ומן האויר הגיתור ולפי זה באמת הקראים הכשר היה הגבלות בליל שני שבו שורת הירח החדש [illegible] דקים
בין שעה בין שלא נראה כי בליל לא אין טעין לראיה כי אין זמר חכם׳ ואין יתר מן ל׳
וגלוי ראה בזאת וגלוי ראה בזה חדשים מקבצ ביאו לא שערום אבותינו הקד׳ יבחר לנו אלהים חדשים אז
לחם שערים אשר בחרתם לכם לקבוע רה״ [illegible]׳ [illegible] ביום ראשון רק אך בראותכם בהולדות
[illegible]

אחרי הישר ובנו הרב אבן ישר׳ והרמב״ם ז״ל שאין להם חשבון כמו שאין גם בחשבוננו –
הקדוש ליום ראשון אחכם הם כלם ואפילו קצתם לא טוב אמר ולא עלה על לבם לשנות שיהיה
קביעות הר״ה והמועד אשר בן בגלל ראשון מפני שהם לא ידעו בלי ספק שישקיע הירח לפני
השקיעה ולא תמלה ולא תראה לשון כלל, ומנהג שבידיהם שדין לא נעשתה הסכמה
כללית בכל בני מקרא שבשנים לבעל הראיה המוחשת ולא הראיה המושכלת ע״ל את קצי
הראיה ולקיים דעת הקדוש ר״ל המולד האמיתי, ולא יוכל לבטלו בעקר הקדוש עם הראיה
אשר בידינו מסבל הירושה משנים קדמוניות בלי אסיפת חכמי כל קהלות בני מקרא
אשר במלכותנו ובמלכות אוניסטריא ובמלכות ישמעאל לדרישה וחקירה ובלבול הסכמה
כללית להחליפו שלילה לחשבון ולראיה, רק אך על פי זקן אחד הנ״ל שנסרח ונתמן בורכותן
המפורסם בעבור כל קדושי שלמין שהורישונו הקדוש בראיה המוחשת ואם תמצאון מזה
מזה תקלה גדולה שתתחלק כת הקראים לשתי כתות בידינו הן ואנחנו עשנו למו, והיתה
השנה הזאת לכם לאות ולמופת ונזכור אלי שקהל קדש קוסטנדינא וקהק מצרים וקהק ...
ויושבי ירושלים וכן קהק המלך כלם קדשו את ר״ה ויום תרועה בליל שני (וא״ו בקצת
קהלות במלכותנו) והיה לכלם יום הכפורים ביום ד׳ בלי שום ספק, רק אך הקהלות שהרבנן
ראשם להיות ... ראש החכמים נר״ו לשמוע לכל ... ויהיה אחד נקנם לא
משנים לא תסור מן הדבר, אפילו שיאמר על ימין שהוא שמאל ועל שמאל ימין, ואיך להמלט על ראש
החכמים כלל, הנ״ל שהוא מן המפורסם לכל שהוא עם הארץ ונשוי המבוכה שנים אבות
הם שיהיה הקדוש בראיה מוחשת או בראיה מושכלת או במולד האמיתי או במולד האמצעי,
ואין האשם בראשון כי הוא לא ידע שאשם בזה, הנ״ל שהוא לא ידע החשבון שבינם שבת ישבע
הירח על רקיע לפני השמש ולא תמלא לא ראיה מושכלת ונפש לא ראיה מוחשת כלל וכלל, אתה
יש לתמוה עליך ידידי רעי איך אתה בהיותך חכם משכיל מורי ומורי הרבנים
האשך לשורת ראש החכמים נר״ו תחת שהיה בידך לשנות בורג בחכמתך כי רבה היא
שאין יאמר ולא יתהלל בגבורו, ואתה אהובי ידעת איך אבין אבינו משכיל ומוהיה הגולה
(אין לך) המנוח עם רעו האמתי קרובו אח׳ כמהר״ר שמואל החכם המבאי הנאמן שלמון
בפני ולא הסכימו לדברי אנ׳ ראש החכמים הנ׳ אבא המנוח ולא קבלו עליהם לקרא אלה
המועדים כי דבר בחקים אלה מועדי ר שני הראיה, ככה גם אתה בהיותך
משכיל הגולה תחת אביך המנוח היה לך לשמוע בקולו בחברה עם קרובו ורעך כמהר״ר
משה החכם המבאי הנאמן נר׳ גבו על ראש אביך המנוח נ״ע ולהוכיח מלבן על אנ׳
ראש החכמים את אלה מועדי המזרחות ולקיים את אלה מועדי ה׳ מקראי קדש ע״פ הראיה
כדת משה וישראל אשר בידינו ונתחזקו הי׳ חלי ההנהגה וגם אתם כן ונראין
הנכונות אשר כתבת ושלחת לקהק ... בשנת תרי״ב נקבצות עליהן תשובות מן מן שחוקת
בין

בין את הקדוש ע"פ הראיה, ואין זאת חזרת הדרך האלהית בלי [illegible] מלאכות בראשית [illegible]
בשולה ונשם בלי הסכמה כללית מכל עדת בני מקרא לתקנה החדשה לקביעות החדשים ולמועדי
ה' המקראים הנהוגים בכרת ע"פ החשבון אשר כל חכמינו ז"ל קבלו [illegible] [illegible] מהם
בשתי ידיהם, ונסמכו רק על הראיה, ואין מלאך לבן אהובי רעי [illegible] [illegible] ולמשכיל קהלתנו
הקדושה יצא לקרא בקול ראשון את פסוק נר לרגלי דבריך לפני ה', המחוברים המסכימים על בטול
החשבון שהוא מעשה הקנסלים והירושלמים אשר אספו התורה וראיות על אמתת הקדוש בראיה
[illegible] וכן [illegible] לאלהים [illegible] שבו הפסוק [illegible] בחדש [illegible] שהיו המקראים בזמנם
ראים בכל ראשי החדשים בראותם הירח החדש שירבו כל ישראל שהוא יום ר"ח ולמועד יום תרועה,
מה שכתוב רבנו ישעיה [illegible] המשור [illegible] בפרוש פסוק השבירו שופר בכל ארצכם עיין שם, וכן את
מזמור הללויה הללו את ה' מן השמים שבו פסוק הללוהו שמש וירח ר"ל השמש בבואו והירח בהגלותו
בהראותו אחרי לבנין, ומזמור הללויה הללו אל בקדשו שבו פסוק הללוהו בתקע שופר, לשמוע הנ"ל
בראשי החדשים, ומזמור כל העמים תקעו כף שבו פסוק עלה אלהים בתרועה וכו' שהוא ראש על
ומועד יום תרועה בראיה משמיעת קול השופר בכל [illegible] כנ"ל, ומעד איפה קראתם בן באצבע ההוראות
וראשי חדשים בראיית הירח אחת, והלא [illegible] שקר [illegible] בבן [illegible] הירח [illegible]
[illegible] לנו [illegible] לפני השקיעה, ומעד אין קראתם אחרין, ויום תרועה באחד לחדש השביעי
אחת. והלא הוא יום הטלטלים לחדש אלול. וכן בבקר אין קראתם פרק ובראשם חדשים
למוסף החדש ואחרין [illegible] שלמחתכם ולמועדיכם ובראשי חדשיכם וכו' אחרי שעדין לא היה בין
בינם ראש החדש [illegible] המועד וכן אין קראתם את מזמור [illegible] מזמור [illegible] שבו כתוב
כי רק [illegible] ונשר בשחק נאמן סלה, [illegible] ביום ראשון והלא הוא מסתיר פני
[illegible] לפני יום ראשון [illegible] היה להבלעת ולהראות בקול יום שני [illegible]
תקבו [illegible] את המזמור האחרון הזה רק אך בעבור הפסוק הנ"ל [illegible] במועד יום תרועה-
במועד המלמדים את הקדוש בראיה ומלמדים על החשבון לבד, וכן מזמור השמים מספרים-
שבו כתוב יום ליום יביע אמר, ולילה ללילה [illegible] [illegible]
ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ שבו כתוב [illegible] [illegible], כי אראה שמיך מעשי
ירח וכוכבים אשר כוננתה, שהוא ראיה על הראיה, וכן אין קראתם [illegible] של ר"ח שבו
את השמש את הירח, [illegible] ירח [illegible]
וכו', שאז [illegible] וכו', והיה אור הלבנה וכו', והקשה שבכלם והירח בהתחדשו בהראותו
לעין (ולא בראיה מושכלת) אחרי [illegible] בערב [illegible] ונאמן סלה, סימן קיום [illegible]
חדשים, בהאמר אל אלהי, וכל הקהל [illegible] מה אשר לאמר אתה, והלא הוא שקר ולא אמת
כי [illegible] שהוא [illegible] ביום השבת (שהוא יום ההסתרה הראשון וביום ה' לשבוע יום שני
כי ביום [illegible] ר"ל ביום [illegible] נראה הירח הישן [illegible] הוא לא [illegible] ולא נראה
בן

שהקרנו בן ביום ערב כנ"ל, ואיך זה לא יודרש לפני יום הדין לעשות שקר במשפט להעיד בשקר
היה בגלוי כמאמר אל אמת, באמת הפלתם ענין נופלו לכם אל הענה ונתגלו ואחרי שכבר
משאכם לבבם לקדש את יום הגבלתי פאני לקרנו, אדם היה לכם להוציא מתוך התפלה את
כל הפסוקים המורים על ביטול החשבון ז"ל ביטול קדוש ז"ז והנעשה הנא עפ"י חשבון המולדות
וגם כל הפסוקים והמאמרים המורים והעשירים מגל הקדוש עפ"פ הראיה המוחשית, וכן את ההוראה
בערב נר"ז בראות הירח אמת, ויום תרועה באחד לחדש השביעי אמת, ואחרי שהוא היה
יום ב' לחודש השני, ונבקר את ההוראה, והירח בהתחדשו בהבלנתו וכו' על אמתת הראיה
בשן, ולקרא בתקנתם ההורשה החדשה המתוקנת לפי החבנים, ונשארו חדשים שאינו כבר
שכרין לפסוק אמת, לפי שברבנים כל ר"ז הוא כפור קטן ואחז כפרה הוא נכרון לפסוק את המבשר
בספריהם, ובזמן זה לפחות היותם נגלוים מהעיד עדות שקר בקראם את פסוקי הראיות
וההוראות על קדוש הירח עפ"פ הראיה, ומה תעשו אחי ורעי הנאהבים והמשכילים ביום
המקרה ליום דין הגדול ויום הכפורים בקראכם בשעה אלה מועדי ה', והם מועדי המולדות, וכן
איך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא וכו' והוא יום ט' באמת, וכל מלאכה
לא תעשו בעצם היום הזה. כי כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה, וכל הנפש אשר תעשה
כל מלאכה בעצם היום הזה, ר"ל בעצם יום העשור כנ"ל, והנה לפי קדושתם אינם כ"א אולי יום
ההפתרה את מעשר יום תרועה יהיה. לכם יום הכפורים לא בעצם יום העשור, ובתשעה
כהנ"ל ביום הכפורים כתוב והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש
תענו את נפשתיכם וכל מלאכה לא תעשו וכו' כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם
לפני ה' תטהרו, ר"ל תשובו בתשובה שלמה ואז גם הוא יתעלה יטהר אתכם כרוב רחמיו וכרוב חסדיו,
שבת שבתון היא לכם ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב ולא בשמונה לחדש בערב
כמוכם ובקראכם בלול התפילות בכפורכם את החזן, אמנם לפסוק נאת החזן ימשך הרננה
תענו אחר כל בית ובית בשופר בעצם היום הזה כי יום כפורים, בחדש השביעי בעשור לחדש
והוא חדש הן שלשים לחדש בלי שום ספק, ובארבע הוראות, ויום הכפורים בעשור לחדש אמת
וכן בתפלות הבוקר ובמעשה כהן גדול, ואלה מועדי ה', והסליחות והתחנונים ונחוש הקרנות
ונפרק עוב עונם נרצת, והירח בהתחדשו וכו' ויום הכפורים אמת, הכל שלא בזמן הראוי והנכון
וכל זה מפני פעולי רמאה לפלן, אכן [illegible] למעשה לפני הגדול הזה לכל בני מקרא וכו', כי הם
באמת אינם חייבים בזה כי רעשיהם התענים היא הזקן ונעשה פרוש שנעשו פנוק בדבר הזה, הנה
הרב ש"ל הסבה המעולה, העשנת הגדולה בתורה, ונגש הזכאים סלך כעצר הסנלך
ש"ל

על הפרק הבריא שחשבתי בריא עולם, ואלו היה יודע לקרא ולהבין את כוונות הרב בספרו תשובה -
רגנה לא היה סותך עלין כלל, כמלא שבריאתו [illegible] את הדברים בזקנותו בהתגברות תאוותו ונואר
זקנו להנצל את רוחו הקדושה בקדוש החדשים בראיה מושכלת לכנגד בירון ולא ישנו חסרי כל ולא
יזונו לרעתו ולא יאמר הלא שקר בימיני, הנה להרבי הרב אשר שלש ששים שנה משנת תקס"א
עד שנת תרכ"א בכהונה גדולה ובסוף טוב מעשי כל אבותינו הקדושים בבירי וקניהם חכמי ישני
ומלאכי קהלות פולין [illegible], ונמנשה לרוקי, הרי עשה והוא ישא את חנן כל הנושים אחרון לקדש
את ר"ח ומועד יום תרועה בשלשים לחדש השישי, ככתוב ונשא השעיר עליו את כל עונותם,
ונסלח לכל עדת בני ישראל כי לכל העם בשגגה, אמן כי"ר, ונשבתה אחי וראש האחת אביר לך
כי לולי כבוד ראש החכמים אני נושא ונושא על קולו כבודו גם והחלל גם להבא לא הייתי כותב הדברים
האלה, ונגלה הכל [illegible] אשר שני על קולו שמו ויהי הקדוש המכבר והנורא יתנו וקולו עם כל בני מקרא
בכל אשר היו [illegible] נקלם לפני אדוננו הקדיש זה כמה שנים בירי אלי ראש החכמים [illegible], כי ביום
אחין הגדול אלי ראש החכמים [illegible] קראה המחלוקת בקדוש ר"ח ומועד יום תרועה רק אך פעם
אחת כפעמו, ובזמן בתעודה קרה לא אחת ולא שתים ונתפרסם בעולם ע"י [illegible], והפלא כי עבור
לפנינו שלש שנים זו אחר זו שנות תרכ"ב תרכ"ג ותרכ"ד תהיינה שנות מחלוקת, ונפשה [illegible]
תשרי כי לפני חשבון כל ארבעה מיני המולדות תחת [illegible] אשר תחת ידי לשנים האלו,
א', בשנת תרכ"ב, במולדות הרמב"ם ז"ל ברפוס [illegible] ר"ח תשרי ביום ו' בן כ"ד [illegible], ב', ביום ו'
בן כ"ד [illegible] ג' ביום ו' בן [illegible], ד' במולדות שלי בלי העתקה ביום ו' בן י"ח [illegible], אנבן י' [illegible], ובשנת
תרכ"ג, א' ברפוס הנ"ל ר"ח תשרי ביום ה' בן י' [illegible] ב', ביום ה' בן י"ח [illegible], ג' ביום ה' בן י'
[illegible], ד' במולדות שלי, ביום ה' בן י' [illegible] אנבן י"ח [illegible], ובשנת תרכ"ד, א' ברפוס הנ"ל בתשרי ביום
ב' בן י"ח, ([illegible] בן [illegible]) ב' יום ב' בן י"ג [illegible], ג' ביום ב' י"ג [illegible], ובמולדות שלי ביום ב' בן י"ב [illegible]
אנבן י"ג [illegible] בלי העתקה, ובכלם [illegible] שקיעת הירח בלילו לפני שקיעת השמש כמו שקוע ירח -
תשרי שהתנו האות, ובלי ספק ישתדל הרב הזקן שיהיה לקדשו בלילו בכל אלו השנים כמו בשנה
זו ונעשה נפלאים מרלה בירך
לכן אתה [illegible] ברוך ה' אחי וראש הדור של [illegible] עורה נא [illegible] ונעשה נא כחשוב
[illegible] ונאזור נא כגבור חלציך לעורר את לב ראש החכמים נכון בטרם תבואנה שנות הבאות
שנות המחלוקת אשר לפנינו שיתעורר בהלכה [illegible] בכלות חכל קהלות בני מקרא
[illegible]

היהודית בעולם להקבץ תחתיהם למשכיליהם היקרים אל דברי ית' השרידים אשר ה' קורא לבית
דין הגדול שבגלותנו לדרישה וחקירה ושאלה ותשובה בדבר הגדול הזה ולמעשות תקנה לזקה
בהסכמה הכללית בעזרתו ית' וית"ש, כי עבת שבעה לה כמשכן, ועד מתי יהיה זה לנו למוקש
ובל מה שיעשו בהסכמה כללית יהיה עשוי לדורות והיינו למאחד עד יבוא מורה צדק לכן
וכמו שעשו אדונו הרבנים אשריהם וטוב להם,

ובכן יהיה אני ראש החכמים להשכיל ולהצדיק את הרבים לדורות, וה' הטוב בעבור זה
יכפר לנו בעשהכל אשר יחטא בשגגה בדבר הזה בימי גלותנו ושנפשותנו בימין, שמה אהובי
ורעי תהיה הסבה המועלת לנו את הזכות הזאת הגדולה בחברת קיבוץ ורעך אהובי רעי —
החכם בתה"ר משה מבאי הגאון נרו, ויקים הש"ית עליכם מקרא והמשכילים יזהירו כזהר
הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד בעולם הזה ובעולם הבא, ועל כל אחינו בני
מקרא ילן יקים הש"ית מקרא שכתוב ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום אכי"ר, הלא
כה דברי אוהבך ורעך מוקירך ומכבדך הצ' אביך המונח עבר ישראל עבהל לעבד יפו לעתיד
ולהגנה, נרהם הצעיר אברהם בר' אבא שמואל מירכוניץ זלה"ה

ואל שדי ברחמיו הרבים יסלח ויכפר כל עונותינו בינם הכפורים הבעל"ל
אמן כן יעשה ה'

כרך חרוץ" נבחר

כולל בעצמו שתי מגלות · האחת · מגלת סלע" המחלקות מוכנה מאז משנת התרא' פג' · והשנית · מגלה מלחמת" חובה נומחת עתה בשנתנו זו · והן שתיהן מפרסמות ברבים עוות ושגיאת מנהג דתי הנוהג בינינו מקדמא לקדש את חדשינו על פי ראית עינינו · ומבררת בספור פרטי את כל המעשה והנדבר בין המתוכחים במעמדות בבית דין הגדול · וכוללות בעצמן תשובות חשובות לבטול טענות וראיות הכת המתנגדת המוחזקת בראיה חושית · והמודות במושכלות ודעת הוראת דת ודין בדין נכון בחריצה" נבחרה לקדש ולקביעות ראשי חדשינו על פי חדוש אור בירח לפי המובן

מכח רבני תורתנו הקדושה ·

ובאחרונה נספחה ונכללה אליו מגלת תשלום וחתימת הכרוזים והסכסוכים הן · היא מגלת מבשרת" שלום · המפרסמת אמן הסכמות כל חכמי משכילי וזקני בקדוש קהלותינו יצ"ו · לדעה אחת · להתאחדנו כלנו לקדש חדשינו חגינו ומועדינו ביום אחד ביחד בלי פרוד · ? ויהי דברים הנצרכים להאמר בספרו להבאים אחרינו ··

הכל מאתי הרל מרדכי הלוצקי
סלטשקי

קחו מוסרי ואל כסף
ודעת מחרוץ נבחר · משלי ח׳ י׳

מגלת

סלע המחלקות

והוא

אגרת הכרעת קדושי החדשים באמתנו

על פי הנראה לי אני החתום בסוף האגרת ,

מגלה זו היתה שמורה בגנזך החתומה ועל גב הגנזך כתוב כזה לשון

בלא היא

אגרת סתרים ,

מופיעה דעת ברורה ואמתית בדרכים ישרים '

לקדושי חדשים

בקהלות הקמ״אים המאששים :

וכוללת בתוכה

אגרת "מלחמת" חובה

ועוד

"מבשרת" שלום

[illegible]

מגלת

סלע המחלוקות

והוא

אגרת הכרעת קדושי החדשים באמתנו

על פי מה שנראה לי אני החתום מטה בסוף

האגרת נתן ...

יען כי נעשה בלבול ומבוכה בין משכילי הדור והמנהיגים בקדוש ר"ח תשרי ראשון של שנת התרמ"ג לפ"ק. ומהם החזיקו בדעת קדמונה הנהוגה, ואמרו אם כי הירח במולד שעות לילו, הנה אחרי שלא הגיעו קצין לשעורם ל בריאה, ונחלקו מהם מולד א' וקדשו ביום שני למולכה. ומהם אמרו לקדשו ... בליל ... בליל א'. והמחלוקת גדולה מאד בין הקהלות ויחידיהם. יש שקדשו יום ראשון, ויש שקדשו יום שני, ויש שקדשו חלק מזה וחלק מזה, ויש שקדשו שני ימים, ובהגיע מועד הכפורים והנה קול הודעה לכלל הקהלות מראש החכמים איך שבעיר ... יצ"ו ראו את החדש בליל במוצאי שבת של בן גזרה מאתן לכלן נקדש מועד הכפורים ביום ב' ... ונפלאת זאת בעיני כלל הקהלות, כי אם כי בכלן בכל מקום שהן ובפרט במקומות הם הנבונות נמרקין לבתחלה ונסמכה בשר ... חכמי תורתנו השטים באמנות השתדלו בכלי ההבטה ולא גבן בשום מקום לראותו, ובמקום נמוך על הים בעיר ... בלי הזרקנות רק במקרה ראוהו הרואים והרגשות ב באלו בדרך נס, וזה מתמיה. ואם כי הסתפקו בלן בעדות, עבפ"ה התענו צום כפור ביום ב' באמור, מסבות, הא'. כי גזרה היא אשר אין לסרבו, הב'. כי ... ומקבליהם ישאו במשא העם, והעם יתלברו ולא — יתפררו,

ויספרו לי הג׳ כי הראו מופת כי חדש אדר התקל״ט פק׳ בביתו בן ו׳ מעלות
ואני לבד נראה בעלי עניני רבים נשלמים · ומעת הרעש המעונפים מן האמצע
הוא גם לחדש תשרי זה להראות בעלי במעוט מעלותיו · ומסבות אלו ובפרט
מהסבה השלישית הגם כל החולקים שמו יד לפה ולא השמיעו עוד קולם
ויתנו יד לעזרתם ויקדשו הכל היום הנורא בימים ב׳ · ונם מחרך אחר שהת
שהתענה לנס כסגר שני ימים בלנסים · ואני בתוך הגולה נמלו פני
מאד ונחרדתי לכל העושה מאתנו · כי לא נהיה כן בישראל מעת נפלו ב
בעלות כאשר נעשתה עתה בגליל ואלול עדפי רבים מאתנו שבו מדרכם
לביתם בעצם ימי הפורים שעלו בהיותם סבורים לחבות אותו למחר ·
הם בושו מאד ונכלמו · ועל כי ראיתי את צרתי וצרת אחי ונעמי בתת אחותו
ובכל עניני צעקתי לאמר עד מתי יהיה זה לנו למוקש · שמתי תכף כל
מגמת פני ודעתי הקצרה להתבונן בדברי · ותקן מורשי לבבי ורעיוני סליקן
לדעת שרש דבר אמתי בעיון למצוא הנחה באופן שלא תקום צרה עוד
פעמים ולא נחלה עוד · ונתאחר ולא נתפרר · חקרתי ודרשתי לדעת
דרך ואופן הקדוש באמת · אם הוא דוקא בראיה · ומאין באה לנו · ומה ומתי
ואיך היא · ואם הקצים הקבועים מאמתים הם בעצמם להודיענו לנו את
את הדעת הברור שהיא הראיה · או אם הם אינם הכרחיים להוראת הראיה ·
או אם יש דרך אחרת לידיעתה · ועל כל זאת ארכו לי הימים והלילות
בהסתכלות והתבוננות נמרץ בעיון בהסיר הענין ושאר הסבות המונעות
ובכל הבית למנהג · ובכל נשוא פנים למורגל · ואחרי עמל גדול כל
אשר עמדתי בהבנתי הקצרה ראיתי ומצאתי הצגתי פה ראש אלו לעורך
רשונם

רק גם בכתב אמת על שלחן הטהור בימי הקה״ג בהתאסף ראשי עם לעיני
רבני ומשכילי דורי המבוררים לשבת על כסא ההוראה לברור ולמצוא
היושר והדעת האמתית בקדושי הקדשים עם התורה הקדושה, להאיר
האמת בכל מקום שהם, ולעשו כל המעשה הקדוש ההוא. וקבלתי כהדיוט
להקרים דעתי עפ״י כתב ובינה הזה מסבות, הא׳ שבימים המעשה עת —
שיפלפלו הרבנים המבוררים וכל יודעי ספר בנדון זה, בהשמיעי קולי
לחוות דעתי גם אני, לא יעלמנו השומע לומר בלי דעת מלים תכביר,
לבד במה ששמעתי ולמדתי מפי ולתק׳, הב׳ שרצוני ועצתי שגם כל
הרבנים המבוררים ההם וכל הנוגעים בדבר הנדברים במעמד ההוא
יגישו כל אחד דעתו עפ״י כתב בראיות, ולא בדבור פה לבד, ובאלה אמורי,

וכן אתחיל ואמר:

בראשי

אודות הראיה עפ״י דעת הקדמונה.

אם הראיה היא עיקר בקדושי הרשינו, היתה מחויבת להיותה בכל תנאיה מפורשת ולא לבד מקובלת, ואנחנו חפשנו בדבר שבלבו ולא מצאנו לה בתלמוד רק בעולים כאשר נבאר, ולא נתחייבנו לה מהתורה, כי לא — נזכרה בה, לא בפירוש ולא ברמז, ולא ידענוה בהקש מדברי הנביאים, והמדברים ברוח הקדש, נמצא שהראיה בלי ראיה, רק מצות אנשים מלומדה, נוהגת בינינו רק מהסברת פנים לקדמוני׳.

ומיראת ההמון שמדבר חרש אפס יחרפו כאשר כבר המינו
עליה לפנים, אשר אין לפרש דבריהם בתיותם ידועי׳

להתירים בעלי החק . . . . . .

מט.

ממי ומה ואיך ומתי היא הראיה · והסברה מאתנו עליה
בצרוף קצי הראיה ·

הקדמונים השרישונו על הראיה · ומימים נהגנו לקדש חדשינו על פיה ·
היינו אחרי שנראה אותו בעינינו מעט אחר שקיעת החמה · בלילו · ואם לא
נראה נחללהו להעבירו ללילו שאחריו · ובעת התעורר להראות היינו ביום
מעונן ועת קיטורים אתידיים הנה לנו עפ' דברי התבונה מהלך המעש-
מתונה קלי הראיה בסבות שקלבן אשר אין לפרשם כי ידועים הם ·
ובדעת זו התנהגנו נחנו בכל קהלות בני מקרא יצו בלי טעם בחינה
בכל ונעשה לנו ההרגל והמנהג לתורה ולתעודה · עד שבלעקת זרת
בלבול חלול ומבוכה בזאת הכריחנו כי נצרכנו לתהות על הקנקן ולהס-
ולהסתכל לראות באשנבי השכל תוך במה שנהגנו כבר בשעבר ··
ולהתבונן בפקוח עינים להבא · ואחרי העיון הרב נראה לי כי הדעת
הקדמונה הזאת היא מתועה אף בטלה · נגדית לתורה ולשכל מפני
ארבע טענות · ואלה טענות ·

הטענה הראשונה · שהראיה אין לה ראיה · לא ממקראי קדש ·
ולא מהשכל · כאמור למעלה · ובאומר שהיא מהקבלה · הנה אין לקבלתו
זו סמך מהתורה · ואם היא בטלה · והמביא עליה ראיה מהגמרא ·
יתחייב הוא להאמין לכל דברי הגמרא הנגריים ולקיימם · ובעינינו
היא חסרה מאד וגם אתה ולא קבלנוה ·

הטענה השנית · שהראיה היא בעצמה המסופקת המבהלת
והמחלקת את כלל קהלותינו אחת מעל חברתה בקדושי חדשיהם ·

ובפרט

ונפרט באותם שיש בהם כרת בהעברת ימי המועדים שבהם מאמינים ה
העצמיות, כי ידוע שמסבת המולד לא יבוא שום פלוגתא רק מחמת הראיה ש
שאינה בכל אופן בשוה, אשר בזה יבדלו קדושי ימי חדשיהם . . . .
על ידה, שהוא מרר ופרץ גדול בכוונה ורצון.

הטענה השלישית, כי אחרי מקנה עינים מי הוא מבעלי השכל המותר על החקירה, יוכל עתה להאמין כי הקדוש ברוך הוא אשר ברא את הכל מאין והלבנות עולם לו כל אשר חפץ עשה בשמים ובארץ, ימסור צרכינו אנחנו לקדש החדשים ולהתחילם רוקא על פי ראות עינינו ברצוננו, והלא ידוע כי החדש נתחל בשמים קודם ראותנו אותו, ימים שלמים או קרוב לו בכדי, ודבר שמסודר והקבע בשמים מי יוכל להשנותו לרצונו על הארץ, והנה כמה וכמה הפלגנו בכל חכמינו ז"ל לגנות ולהלעיג על חכמי אחינו הרבנים על אשר נתנו ונמרו לקדש חדשיהם ומועדיהם ע"פ בית דין מ מאסמכתא אשר תקראו אתם במועדם" ואנחנו בעצמנו במוהם הסכמנו ונהגנו לקדש חדשינו ע"פ ראות עינינו, ובשוב הרגל לטבע לא הרגשנו
ולא התבוננו עד היום בטעותנו, וזה חטא גדולה לנו,

הטענה הרביעית, מפורסם הוא שאין שום מצוה מצווה לנו מאתו ית' בתורתנו הקדושה שתהיה קשת השנה, וכבר ידענו ראינו מה שהשיבו חז"ל על דבר חלאון, ואיך אם נוסיף אנחנו עוד להתנהג במצות קדוש החדש ע"פ הראיה וחבור קצי הראיה שהם קשי השנה, הלא ראינו שמנים שנשרשו בידינו עד היום, שאנחנו בו כמה חלוקים הפכן, כמה בלבולי ועגועולים וחלוקים קטנות ומריבות עוד במשך דורותינו מאז וגם עתה.

ובמה

וכמה פעמים נפרדו ונבדלו הקהלות ויחידיהם בקדושי חדשיהם ומועדיהם,
זה מקדש וזה מחלל ודרך שלום לא ידעו. עד שהחליטו עלינו חכמי הרבנים
לומר כל אחד בונה במה לעצמו, וכל זה מסבת הראי"ה וחבור' הקצים
וההקבצות הבלתי נערכות. היתכן להשענות בלבול וחלול כזאת בעם קדוש
על פי התורה הקדושה אשר בידם, וכי מן הדין הוא לנו להתאמץ עוד
ברעת או המחשבה תמיד והמבולבלת אתנו. לנו להתבונן למצוא ולבחור
הדרך הישר שאין בו עון אשר חטא המאחיר את האמה הקדושה כלם ביחד
חברים מקשיבים לקיים מצותיו ית' בכבוד ובצדקה. והיה לנו לתפארת
בהסירנו את חרפתנו מעלינו. וגם אין מי יאשימנו, עלינו עלינו עדי,
הלא כן עשו חכמינו ז"ל האחרונים מהראשונים ובטלו דעת המרכבי'
אחרי כמה מאות שנה במצאם הדרך הישר ולא חשבו
להמזרגל ובטלוה עד היום ה' יהיה להם לשם ולתפארת.
הנה מפה ארבע טענות אלו הראיה בזאת היא בטלה מעקרה. ואחרי ש
שהיא בטלה הנה גם חבור קצי הראיה הם בטלים מכל וכל ואינם נערכים
כלל וכלל לקדוש חדשינו. כי גם הם מבלבלים להסדרת הקהלות. וכן גם
הם בעצמם מבולבלים בעינינו מפני קוצר שכלנו לדעתם על אמתתם,
כי אם כי הקדמונים ז"ל קבעום כד' מעלות או לפחות כב' מעלות מכשירות
הירח לראיה. הנה האחרון ז"ל הורידהו לט' מעלות. ואחרון בזמן כמעט בן
ט' מעלות וחצי כלל. ונבדלו זה אם נאמר שהראשונים לא נזדקקו של
הראיה עד הרבו מעלותיו והאחרונים להפך, זה לא יתכן. כי בכל דור
מזדקקים אך לא ראוהו או מפני סבות שמימיות אשר לא נוכל לדעתן,
הכי

הכי יש לשפוט השתנות בסדרי שמים אם עפ׳ הדורות לאות ולנס —
ומזמן המבול והלאה יובן דבר שמואל הנביא ע״ה הלא קציר חטים היום
עד נאמן, ועל שיבת הסדרים לטבעם נאמר עוד הנני בורא שמים
חדשים, ואשר יחסו מניעת הראיה לסבת האדים והקיטורים, לא צדקו
בכל עת, כי מי עלה שמים ויכר לדעת השתנות מהלכי המאורות ובפרט
והראותיהן.

והסתרתם על פנים סוף דבר כפי שהראיה בטלה בזמנם
חבור קצי הראיה אינם נצרכים לקדושי חדשינו, והצרכנו
לחקור למצוא דרך נכון על פי התורה הק׳ ועפ׳
אומר השכל הישר, , ,

אחרי שבטלנו את דעת הראיה הקדומה, אבוא בגבורות לבאר
דעתי בקדוש החדשים עפ׳ בקביעה הנכונה, היוצאת בדקו מלשון
התורה, ובחזקת הנכחות מאומר השכל, ואתחיל ואמר,

אחרי בטול הראיה״ פוק חזי אמות דראיה,

צדקו חכמינו ז״ל שהשריעונו על הראיה, אך צריך לדעת איך היא הראיה
ועתה אפרש, הראיה מתפרשת לשני אופני, הא׳ ראיה מוחשת פה
מאתנו בארץ, והב׳ ראיה מושכלת שם בשמים, ונבאר עליהן ועל מחזיקיהן

כתות מחזיקי הראיה המוחשת

הראיה המוחשת היא דעת התלמודיים שאמרו כזה ראה וקדש וכאשר
הפלגנו עליה במאמרה בקבלה נרמזה למדו שגם בזמן המלכות היו מקר
מקדשים על ידה ועל ידי עדים, ומהם למדו וקבלו גם הישמעאלים
לקדש

לקדש חדשיהם בראיה מוחשת ושמ' עדים איך ומי שהם · באשר רוב שבושיהם ומעשיהם המשובשים לקוחים ממעשיות התלמודיים — ומסברותיהם המבולבלות · ולכן ההולכים בדרך אמת מקראי קדש אין ראוי להיות לנו חלק וסברה בבלבולם ·

בראיה המשכלת · ומי הוא המתחיב בה ·

נודע לנו כי בהשלים הירח תנועתו · אז בסוף החדש יתחברו שני המאורות · לא באופן שיהיו דבוקים זה בזה · כי הפרש גדול ביניהם · אך זה כנגד זה · אחד למעלה ואחר למטה · וקו אחד יוצא ממרכז הארץ יגבילם · וזמן תנועתם זה כנגד זה יקראו התוכנים ימי סתירה · או תחת השרפה · ואז אין שום אור בחלקי הירח אשר כנגדנו · אך בדרך תנועתו בשיתחיל להפרד מכנגד השמש אז יתחיל להתחדש אורו מעט מעט ולהראות בשמי מעונו · אם כי לא נראהו אנחנו מפני דקות אורו ומפני חלשת חוש ראותנו אשר לא נוכל לראותו ברוחק המקום שבינינו · אך משכילים ויודעים · אנחנו שכבר התחיל אורו להתחדש · וזו היא הראיה המשכלת הראויה להתחזק בידינו ·

הכרעה בין ב' אלו הראיות איזו מהן מוחזקת להתאמת ·

ידוע כי המשכל הוא במעלה ראשונה מן האמת · והוא חלק שכלו אמת · והמקובל הוא בחלק השלישי מן האמת · והוא החלק שהאמת והשקר בו בשוה · יען כן קדוש החדשים בראיה כפי שנהגנו עד היום שלפי הקבלה נבר בלי היות לו סמך מהתורה ובלי היות לו עזר מהשכל ·

היא

היא בוודאי מסופקת אחרי שהשקר והאמת בה שוים, כי ההולך אחרי
השערים לבד יחזיקה בשתי ידים לאמתה, ולא יזוז ממנה, באין כח
בו על ימין ועל שמאל, אך המתחקה בעיון דק ונמרץ והמורגל ב
בהכרעות להאיר פני המושכל בנר תורה ונר שכל אף, בוודאי ישקרנה
במוצאו הדרך הישר, ולא יחוש אל המורגל בהשיגו את האמת, והשונן
כי גם המורגש הוא במעלה ראשונה מן האמת, והראיה המוחשת היא
מהמורגש ועל כן היא אמת, יראה תשובתו ממני במה שקדם באמרי
שהראיה המוחשת אין לה ראיה מהתורה ומהשכל, גם כי תתחלף לפי
הפועל והפעול, והפרש מפורש בין המושכל והמורגש אשר אין להאריך,
אף כי הראיה הזאת היא הורסת ומתגברת ללשון התורה (כדלקמן)
ומבדלת ומבלבלת קבלות ישראל הקדושות בקדושי חרשיהן (כאמור
למעלה).. אמנם הראיה המושכלת כולה, היא מחלק המושכל
שכלו אמת באין בו שקר כלל וכלל, המשיג הרחוק והקרוב, והנראה
והבלתי נראה בשוה בכל העתים, ועל כן הראיה הזאת היא ~~אמ~~
אמתית באין לזוז ממנה, וזו היא בוודאי הראיה שבזמן המלכות
היו מקדשים על ירח, כי אין לנו שום מופת ואות על הראיה ההו
המוחשת כאמור, וכי היותה מסופקת נפלה כבר תחת האפשר,
והדבר האפשרי יוכל בן האדם להעביר או להחליט סימן ולפעמים
מסבה נכונה אם מפני הנצוח, אם מתגבורת תאוה, אם שרצונו
בכך, אך המושכל הוא מכרח בידיעתו, והאמת בו הוא אמת אמתי
וכל מטיבי העיון יודו בן הדבר אלינו.. כמ״ש כשיתרבו אלו הסימנים *
כי

(הג״ה) # [illegible]

כי דבר פשוט הוא כי כל אשר יתרבו בו הסימנים יהיה המשפט בו · לקבל רנא אחרי רבוי הסימנים לראיה המשכלת הזאת (ולראיה המוחשת אין אפי׳ סימן אחד) היא אמת אמתית ותוספת ראיות עליה ·

ראיה ראשונה מלשון התורה ·

תגלה שכבת הטל על מלון חכמינו האמתיים ז״ל אשר הרמיזו לנו התחלת החדש מלשון התורה במה שנקרא הירח בשם חדש על שם התחדשות אורו בשמים · כי כשיתחיל להבדל ולהתרחק מהקו שהיה בו נגד השמש — יתחיל אורו להתחדש ולהראות למעלה בשמים כאמור למעלה · אז הוא התחלת החדש באמת ·· כי אם נניח גם עתה שהתחלת החדש הוא- מעת הראיה המוחשת מאתנו בארץ · אם כן מהו היחס בזה בין השמים והארץ · גם כי שם חדש יבטל את ההנחה הזאת מעיקרה · כי קודם הורקין לראיה המוחשת כבר עברו להתחלת החדש יום שלם או קרוב לו מעת התחדשות אורו אם כי לא ראיתיו ·

והמשל בזה · והוא ·

ראיה שניה מאומד השכל ·

במשל · אם אקח בידי ציר מקיף או מחוג אנוש לצייר כדורים בהצטרפותי · ואדם אחר מביט מרחוק על מעשה ידי ·· ואני התחלתי מנקודה אחת להקיף הקפה ראשונה · ובהשלימי אותה בהגיעי לנקודה הנתחלת ממנה · העברתי החוג משם להקיף הקפה שניה · והמביט הנ״ל נורקק לראות היטב לא השלמת ההקפה הראשונה · ולא התחלת ההקפה השניה · ובהתרחקי כבר מהנקודה שעור מקום מה שם

ושם

ושם עינו להביט עוד - היוכל הוא אז להכריעני ולומר שהתחלת ההקפה
השניה היא דווקא מהמקום ההוא ששם הוא עינו עתה בו, ואני הפועל
בעצמי יודע כי ההקפה השניה כבר התחלה מהנקודה שכבר עברתיה,
ומי הוא המכריחני להסכים על דעתו השקרית, ומה לי ולצרתו שלא
יכול לראות - הלא יש לי לטעון ולומר לו: אם כי לא נזדקקת לראות
הלא תשכיל כמה כבר עברתי מהנקודה אשר גם אתה ידעת את מקומה,
כן הוא הדבר בשנה בענין קדוש החדש, השי״ת ברא העולם יש מהלכין
ותלוי מסודרות ברקיע השמים לאותות ולמועדים ולימים ושנים, ולירח
שם בטבעו להורות בתנועתו זמני התחלות החדשים, משכל מזה שב
שבהגיעו להנקודה שהתחיל ממנה להתנועע בהקפתו, כבר נשלם החדש.
ובעברו ממנה להקפה שניה נתחל החדש השני.. כי לכל חדש הקפה
שלמה אחת לא פחות ולא יותר, וזה משכל אמתי אין מי יכחישנו.. האוכל
אני לומר אשר בשכל תבונתי בבתי חומר, להכריע, לבאר, ולומר, שהתחלת
החדש דווקא מאותו העת שראיתיהו הלא יש לי להשכיל כמה כבר עבר
מעת התחדשות אורו עד התחזקו ובואו לאותו שעור שיכולתי גם אני בשכל
מקומי לראותו בחוש ראותי החלוש והמוגבל, ומי הוא המוסר לידי רשות
נימוס כזאת, ומאיזה כח נאות ומופת יחסתי לעצמי כל זאת, והלא
ידוע מהתורה מה שנמסר לרשותי ולממשלתי פה עמי בארץ, ומאין אם כן
לי לבאר על הנרתיקים השמימיים כרצוני.. גו לי מלכותא בלי תגא ..
וזה מלא היותי דורך בהנחה שהיא מהקבלה החלושה לבד, והלא כבר
אמרו רז״ל שכל קבלה שאין לה סיוע מהתורה היא בטלה .. .. והתחזק

בדעת

ברגעת זו גם להבא אחרי שאיננו מחשב להחדש הזונה את הזמן שעבר
מעת הראיה המשכלת עד עת הראיה המוחשת בעבור שלא ראה את הירח
בעינין ממש , יש לנו אב שלא לחשב גם להחדש העבר את ימי הסתירה
עפ״ הנחתן . מחמת שגם אז לא יכול לראות את הירח בעינין , ויהיו לן
אז כל החדשים נספרים לא יותר מכ״ט ימים ,, והימים שביניהם ר״ל ימי
הסתירה ומהמולד עד הראיה המוחשת ישארו בלי דבקות . לא להחשב לא
להחדש שעבר ולא להחדש הבא . וזה בלבול גדול יוצא מהנחתן ,

מאיזה כח הנחנו הראיה המשכלת הזאת

ידוע שחכמינו ז״ל ספרו לנו שבע דעות בהתחלת החדש , והמובן שנהגנו
בו אנחנו בקדושי חדשינו עד היום הוא מהדעה השלשית האומרת שאת
שהתחלת החדש היא מעת שיראה הירח אחרי בוא השמש . והלא יותר נכון
וראוי היה להם ז״ל לקבוע התחלת החדש עפ״ הדעה השנית היינו מעת
הפרוד , והוא עת המולד האמתי שאז יתחיל הירח להתנועע להקפה שנית ,
אך לא ראו זאת משתי סבות . הא׳ שכוונתם לקיים דעת התורה הנראות
במלת חדש כל שיהיה אור מחודש בירח בעת הקדוש . ובהגע הפרוד עדיין אין
אור לירח , והסבה השנית , מפני שהמולד האמתי שהוא עת הפרוד על פי
הרוב יקרה באמצע היום או הלילה ואי אפשר להתחיל החדש מחלק יום
רק מהתחלת היום . כי אנחנו מונים ימים שלמים בחדשים ובכ׳
ומתחילים אנחנו עד תשלום היום , ומערב הבא אחרין מתחילים את
החדש השני , וזהו שאנחנו מחשבים מהמולד האמתי למפרע ומחברים
אליו את שעות חצי היום עד המולד הנראה לקדוש . ואם יקרה לפעמי׳
ויהיה

ויהיה המולד האמתי רגע א' בעת השקיעה או קרוב לה בליל, אין אנחנו-
מתחילים את החדש מהערב ההוא כי אז עדיין אין שום אור לירח עד ש
שיתרחק מהשמש ויתחיל אורו להתחדש. ואם כי יתחדש כבר אורו בעת
בהתחיל הלילה עד זמן מה במשך היום. הן אי אפשר להתחיל מאז את
החדש מחלק יום בכלל. ועל כן מכרחים אנחנו להמתין עד ליל עבורו-והנה
מעת הפרוד עד עת הקדוש בודאי התחדש אור הירח כמה שהוא. ואם כי
אנחנו לא נראהו מחמת דקותו ומסבת הרחק שבינינו ומפני חלשת חוש
ראותנו." אך הוא בודאי מושכל לנו שכבר התחדש אור הירח ונתחלה
החדש. וזהו אמרנו ראיה" מושכלת. וזהו כוונת רז"ל באמרם שהתחלת
החדש מעת שיראה הירח רצונם בראיה מושכלת. ואם כי באחרונה ברור מה
הבינונה ראיה מוחשת). ויסבב לנו כל הטורח והבלבול שסבלנו עדנה. וזה
היום עשה אלהינו לנו לחזור לדרך התורה. גם כי כוונת רז"ל במאמר—
בעת שיראה הירח לבטל דעת האומרים שהתחלת החדש מעת הקבוץ.
כי ידוע שבעת הקבוץ נעדר אור הירח מכל וכל מחצי גופו נגד דרי מטה.
אך מעת הפרוד עד עת הקדוש יתחדש אורו ויראה בשמים. ואם כי לא
נראה בעינינו. הנה הוא מושכל לנו. וזהו אמרם בעת שיראה הירח. היינו
ראיה מושכלת. ולכן אין להחליף בר' הוראות הוראת וראשי חדשין
בראיית הירח אמת, כי כוונתם ראיה מושכלת. ומאתנו שאלה
מאת המתחזק גם להבא בראיה המוחשת. לאמר. כי בעת הקדוש בליל
העבור עפ"י דעתנו. כשישרת הירח שעה אחת או יותר. נשאלהו. האור
ששרת בו עתה הירח בליל קדוש (והוא קרוב לח' שעות בקדושך) אם
נתחדש

נתחדש לנו עתה בפתע פתאום בעת קדושו אז מקדם מעט מעט, בהדרגה
ישים כי קדם הקדוש נתחדש אורו מעט מעט עד הגיעו לשעור זה שראינו
וקדשנוהו. הנה תשובתנו זו מבטלת את דעתנו בקדושו כי כבר היה בעצמו
שההתחדשות לאורו קדם לקדושו בליל עבורו. (כי בליל היה קרוב לשני
שעות ובודאי היה לו כבר אור מושכל, אך שהוא לא יכול לראותו בעינינו
העבירו לליל עבורו) ואם נשאלהו עוד, מי הוא הגורם עליך והמצוה את
המצוה הזאת המוחשת, ואנה מצאת אבדה זו שנתחייבת לשמרה באישון בת
עין, עליך להביא ראיות חזקות כאריות עד שיאמן כי יספר,

חריצה כללית על אופן הקדוש.

סוף דבר, מכל אשר ערכנו פה עלה לנו לחרוץ ולגמור אומר שלקדוש וקביעות
החדש אין אנו מחויבים לחכות ולצפות עד שנראהו בעינינו ממש, אך
כשנשים בדרך חלק המעשי מהתבונה התחלת חדוש אור הירח בשמים
במעתקו כבר להקפה השניה, מחויבים אנחנו לקדש החדש עם הכוונה
הרצויה במלת חדש, ועם כח המושל שהמשלנו, וזה באופן, שננהוג
במרקחא דנא לחשוב למפרע מהמולד האמתי ולחבר אליו שעות חצי היום
עד המולד הנראה, ואז לקדשו בלי חפיצ לחבור קצי הראיה לבחון אם
יראה, ואם לאו, כי לא נתחייבנו בראיה המוחשת כרנאמר רק נתחייבנו
בחדוש האור בלבנה, אך אם יתעשו מאד השעות מהמולד האמתי עד
המולד הנראה „ אזי יתוקן הדבר על פי תוכניה מחכמינו אשר ברורנו „
כי לא על המלאכה לגמור לבדי „ ולא עת האסף מתי פה כל המעין—
בפרטות ביחידותי, אחר באתי לגור ולא אשפוט על כל קוץ, אלמדם
המשכילים

המשכילים שלמים וכן רבים יהירן בדעתם הרחבה לתקן הדבר על אפנו
ולקצוב השעור הראוי לקדוש · עת יסכימו לדרוך דרך הלכתי בו בראש מלספה ·
כי אשר הביאנו לזה · הם שני ענינים · הא' להתבונן לכוון לאותה הדעת
שיש לה סיוע מהתורה הק' ·· והב' להאחיד את כלל קהלותינו הק' בקדושי חדשין
ולא נהיה עוד חרפה בגוים · יען כן אחרי שלדעתנו זאת יש סמך בתורתנו
הק' מחלת חדש בכלל · גם כי היא תאחיד הקהלות הק' יצו' בקדושין · אם לדעתי
אין לנו מחנה · והמשכילים יבינו · והיה לנו לתהלה, לזכות ולצדקה ·

החתימה · היא הגדה והודעה עם התנצלות ·

שמעוני אלי רועי צדק · המאורים הגדולים · מאורי בית ישראל · מ
מרביצי תורה · גאונים ורבנים · חכמים מחכמים · אחי ורעי עצמי וב
ובשרי אתם · ובכל העם מקצה · עם תורת אלהי בלבם · החפצים לראה
אתו ית' · ולבחור הדרך הישר לעשות רצונו ית' · הטו אזניכם למה שאני
פה להעיר לכתרכם נסתרות שמורות מאז בחבי, דבר בעתו מה טוב
לגלות עתה את אשר בלבי, אך דעו כי כל זאת ממני לא מפני גסות
רוחי להפך מעוז שכלי והבנתי למטה רשע, או לעשות לי קרני ברזל
להגיח לכל מבקשי יהוה ומביני חכמה, או להמשל לשור נגח להתנגד
להקדמונים קטנם עבה ממתני, או לתת מורעות על כל מוצאי פי חברי,
למהר בהשחתת הדברים המורגלים, ולקפוץ להריסת ענני' רתיים בינינו
נהוגים, מרוע מזג והפסד הרכבתי, או בעבור עלי רוח קנאה וחר-
דעתי להחשב, ולהתגדל על הקדמונים בפחיתות מדתי להיותי מכבודל-
וחומץ באמת, אבל אם תדינוני לכף זכות לפי המושל על כתרכם בוודאי
תשערו

תשוקתן את אשר יאות לקנין ובנין · ותדעו שורש דבר אם הוא נבחר
ומקומות לעניין · כי נמשך לבי אחרי בכל מה שנראה לי · ודעת, שפתי ברור
מללו בכל מה שהשגתי · לאמר :

כי מימי עמדי על העיון · החקירה · ההכרעה · הנסיון · והבחינה ·
להעלות במאזני השכל את כל דבר מוחש ומושכל לפי תבונתי והבנתי ב
בקוצר ידיעתי · על דרך מהלך זה · בהסתכלי מאז בקדושי הרשינו על פי
הראיה · והקנין והמבלבלים אותנו תמיד · בשגע נראה לי · חוות קשה
הגיד לי להיותם לבד מהקבלה ולא מגזרת אל עליון · ועייתי נבהלתי
והשתוממתי ,, עד שלפעמים נחשבתי בעיני כמתפקר · מאיר · ומורר · רנתי
את עצמי כמתעתע ונרתעתי לאחור · ורפו ידי ועיני מחשב עוד בעניין ·
באמרי בלבבי האם גדולי אומתנו עמודי עולם יקבעו לנו דבר דתיי שלא
כהוגן · ובזה עמדתי מרעיד בפחד נפש והיה לי לחטא · אבן רוח היא ב
באנוש ונשמת שדי מתרפקת מתעוררת כספת ותאבת להבין להשיג
דבר בלי להסתפק · לכן פעמים קצובים הואלתי חזור וחזור לחשוב חש
חשבונות הפוך בה והפוך בה דכולי בה · עד כי בהתבוננות רבה במה ש
שיכולתי והשגתי הכנעתי ·· הליכתי רגלי ונפשי כאובות חרשים יבקעו
מלתי מלים ועבו׳ באלם לא אפתח פי לשמוע קולי לפרסם המושג אפי׳
ברמז לשום חבר מסבות · הא׳ · כי ראיתי שהדעת הקדמונה שקועה מאד
אין לעוקרה שום יחיד בדורו · הב׳ · כי ההמון יחזיקוני כבפר ויאשימוני
ויענשוני ולו יסקלוני כמו שכבר קרה לי מקרה בלתי טהור על לא חמס
בכפי · ירא אלהי נשפטנו · הג׳ · שלא ראיתי שמעתי שום יודע דעת
בענין

בעבון יתעורר ואל יחת לפרסם טענות תקרנם בהריא להתחברי אלין-
מעיר לעורר להוציא האמת לאמתו׳ אם כי מרמיותיהם נודעה דעתם
לנרגנים הן בהריח ההמון התרגשו התלחשו עליהם׳ וגם הם נבאו ולא
יספו מיראתם כי מדבר חרש אפס יחרה׳ ואב׳ אני מה להפרים ראש׳ כי
אפי׳ בעת הסכסוך עשיתי אזני כאפרכסת וכפי הנשמע לאזני התחזקתי
בדעת הקדמונה לכתחלה עמהם לראות מה ישיבוני מבין עמי ולא הנאוני,
אמנם כאשר כבר מסבת הדעת הקדמונה הגעגע ובאנו בעוה׳ לידי בלבול
ותלול והפרה לחרפה ולעגו ולקלס כזאת כלל בהקדמה (ואפשר כל זאת
לטובתנו׳ כי אחרי שכל האדם תקלה בראותם הבלבול שלמה מהדעת הזאת יתנו לב
להספים על תקנת מורי דרך הישר) אף אמרתי עת לעשות ויהי מה אתנצרה
אעלה על ספר ברין את שריני לבי להיות מוכן לנס המעשה׳ כמו שאני
כהיום מוסר ומגלה את מגלת ספרי זה בתוכו מתני מלא לפני כתרכם
להעלות על שלחנכם הטהור׳ עתה אחי ורעי אישים קדושים
הביטו וראו והתבוננו בעומק בינתכם ועיינו בשכלכם הזך והצלול
בטוב שכל הכל הנערך לעיל מתני אחיכם ושאלכם הרל לעיני כתרכם׳
ואם ישבי דבר טוב וכשר הדבר ונכון הוא להתאמת על פיכם׳ סמכו
ידיכם וברכוהו׳ ואם לאו אל תאשימוני בזה כי לא שמתי משפטי לחק
וצדקת דעתי זאת למשקולת להיותה יסוד אבן בחן פנת יקרת מוסר
מוסר לקבוע דוקא על פיה דת ודין צריך להביא בעבון המדובר׳ אך
רק להודיע אם אשר אתי בקוצר דעתי׳ כתבתיה מסרתיה למבחן מאזני
שכלכם ובינתכם הרחבה״ כי אם קלעתי אל האמת׳ הריטוב׳ ואם לאו׳

אל

אל תאשימוני כי לפי שכלו יהלל איש, ולא באתי לומר קבלו דעתי, ולא אני
אומר על הנכונה חלילה חלילה, כי אם לא תכשר משלי, הנני מתקשר לבינתי
מוכן להסכים על דעתכם המוסכמת מהמחברים האחרים והנסמכת
מהתורה הק' והמאחרת כלל קבלותינו הק' בכל מקום שהן כי זה כל ישעי
וחפצי ולא זולת. מעתה יהי יהוה עמכם עשו והצליחו כי עמכם
תמונת חכמה, ישוטטו רבים ותרבה הדעת הנכונה והאמתית. בקטן וגדו
בקטן שנה אולי נסתר מהמון אמן יה' אשר עוררנו מדת הדין שלטון בזה
שעבר, ויהוה יכפר בעד, וייטיב אחריתנו, אמן

כה' אחיכם דל הדעת והקנין נבזה נמאס

היום יום ב' לס' תולדות כה' | בעיר נאת ירלין יה' מכבר נספה בלא משפט
חשון שנת התרא' פג' לבריאה | אני מרדכי הלוי חנה לעג'פה יהק' קלעא יעא'

אבל ידיעו החכמים יקרא פה שאני מכחיש ומבטל מכל וכל הקבלת הקני הראשונים, כי כוונתי רק על
בעלי חבורים.. ר"ל שלא לצרף הארך הא' לקשרה' ולשפוט עי' חבורם אם יראה הירח בליל אם לא..
אך אין תחוב הוא לשפוט חדוש אור הירח עי' מעלות הארך הא' לבד, כי לפי רבוי המעלות כן יתוסף שעור חדוש האור. אמנם קשרה' מודיע גבה הירח מהאפק בעת שקיעת השמש אשר
עי' זה נדע שעור אות בליל.. ולכן אין להדריך לשעור שנותן רק לשעור חדוש אורו.. א' עם
הנחתנו מכח שם החדש.. ואם כי אנחנו נצרכים לקשרה' עת שכוון לדעתכמות הקצים.
באם הכוון לשעור יג' מעלות לפי הלשעור מקרם, ועתה כי זהו דעתנו משעור הנ"ל בקני'
על כי ראו הירח בפחות מהם בנל, אין מהצרך לחבורם, כי הפרש גדול בין הדרישה בזמן
ההחברם.. לבין הדרישה בזמן בפני עצמם שלא ישערו האחר עלהם, שאחרי שיש לו אור מחודש
יש לו גם שכות, כל שהוא אחר השקיעה, וראוי הוא לקדש בליל ואם כי לא ראינוהו, יהיה השכלנוהו
נ"ל..

תמה המגלה.

מגלת

פתקה

מגלה

מלחמת חובה

דברי הנביאים ,, לאבותינו החוטאים ,

צור תעודה חתום תורה בלמדי (ישעיה ח׳ טז)

1. אלכה לי אל הגדולים ואדברה אותם כי המה ידעו דרך ה׳ משפט אלהיהם אך המה יחדו שברו עול נתקו מוסרות ,, (ירמיה ה׳ ה׳)
2. על מי אדברה ואעידה וישמעו הנה ערלה אזנם ולא יוכלו להקשיב הנה דבר ה׳ היה להם לחרפה לא יחפצו בו ,, (ירמיה ו׳ י׳)
3. הנביאים נבאו בשקר והכהנים ירדו על ידיהם ועמי אהבו כן ומה תעשו לאחריתה ,, (ירמיה ה׳ לא׳)
4. לכן המשכיל בעת ההיא ידם כי עת רעה היא ,, (עמוס ה׳ יג׳)

לא נדבר נאנחים ונאנקים ,, עד מתי נחשה ונהיה נלקים
הלנצח תאכל חרב הגסות והנצות ,, ואיך נרמה בלי נחת ונחמה ומנוח ,
בואו הגדרו ונחלץ יחד חושים ,, לאשר חמוץ וננצל מעונשים
הלא להתעוררות לכל נשמר ,, המיסר באהבה הוכיח ואמר

גורו לכם מפני חרב כי חמה

עונות חרב למען תדעון שדון

לכן בכה נימוקי .. אחוה אף אני חלקי ..

אולם אני אדרוש אל דורשי אל וליראי אלהים אשים דברתי, לאמור, עד אנה תהיה דעת קדמונינו ע״ה למוקש למכשול ולפוקה לנו ולבללות אמתנו באשר היא שם, הלא כבר ידעתם כתר״כם ממה שלשמע אזן שמעתם אותם הקלקולים והמכשולים היו לפנים ברורות ראשונים בנדון קביעות החדשים על פי הראייה המוחשת, בהתחיל מזמן רבנו נתן הנשיא נע׳ זצ״ל עד שנת התר״א פ״ג .. ועתה עיניכם ראו הקלקול הנעשה בקדוש ר״ח תשרי בשנה ההיא בנפול ספק בעיני רבני הקהלות מסבת מעוט הקלים שלא הגיעו ליב׳ מעלות, ובזה נהיתה מבוכה וחלול ופרוד בקהלות והייתן ללעג ולשנינה בפי כל גלותנו, כאשר כל זאת מבואר מאתי במגלת סלע המחלקות שכתבתי בשנה הנ״ל, אשר ע״י אדוננו כמהר׳ שמחה ירושלמי ראש החכמים השר הנאמן ז״ל (ושאר תארי הכבוד) יעד לעשות מעמד לעצה ולחקירה למצוא האמת להבדיל מענש כרת ומחרפה מבשת עולם, ובעת רצון מאתו המנוח (שכחתי היום והשנה) הזמין כל יודעי בינה לעתים הנמצאים פה, וכל הראוי לבית דין הגדול הנק׳ דוכווני פראוולעניי אשר גם לי נפלו חבלים אז ביניהם, ויליצו והוסיפו כל אחד דעתו במחשבתו, גם אני הדל פרסמתי דעתי ע״י מגלת סלע המחלקות שהכינותי מאז לעת ההיא, ונשאו ונתנו והאריכו במועצות ובדבורי וכוחים עד הערב היום, ולא נאחזו להסכמה אחת, ונשאר הדבר בלי קץ וסוף עד היום ..

מצאתי שכתבתי
[illegible] בס׳ לו
שנזכר שנת
התרח׳ פג׳

ועתה עלי תשתפך נפשי יאחזוני ימי עניי, אמרתי תנחמני ערשי, והנה ראשי ראשי, טוב קויתי ויבוא רע, כי קלה צרה גו פעמים .. .. ..

הפעם

הפעם הראשון " בקדוש ר"ח תשרי בשנת תרי"ג לפ"ק אשר
היה בן י"א שעות מ"ד דקים בליל ב' לקדוש
ויען היו ח' מעלות מה' דקים , נראותו בלילו אחר השקיעה קרוב לי"ב דקי' ,
ומפני שלא הגיעו הקצים לי"ב מעלות נפלה שערוריה ומבוכה בין הקהלות
ונפרד' אחת מחברתה , כי קהלות אודסא , ניקולאייב , כרסון , ונעו"ר "
המתחזקים בראיה המוחשת קדשו ר"ח ומועד תרועה בליל ד' ואת צום
כפור ביום ששי בשבוע , אבל קהלות גוזלווא , קלע"א , בח"צא סראי ,
ואקמ"יצ'יד , ואקי"אר , קדשו ר"ח ומועד תרועה בלילו בליל ג' , ואת צום
הכפורים ביום חמישי בשבוע , ולמחרת יום תרועה בשרו [מעל השורה: יוזלווא] לקה"ק
קלע"א [מעל השורה: ע"י שליח מיוחד] שראו את הירח בלילו בליל ג' , ועל מקרה כזה היינו ללעגה
בעיני ערלי לב וערלי בשר "

הפעם השני " האחרון הכביר , חדש תשרי דשנתנו זו התרל"ח
פ"נ שהיה הירח בן ט' שעות נ"ה דקים לקדוש בלילו
שהוא ליל ג' ונראותו אחר שקיעת החמה שעה דקים ביותר , והיה כשר
וראוי לקדשו בליל שבת כרעתנו , אך מפני שלא הגיעו קצין לי"ב מעלות
כן מסבת החשש בעד מלחמתנו שלא יהא שמר עוד , הקדים כמהרר'
שלמה ביים החכם חזן הראש של קה"ק קלע"א יצ"ו וכתב לבית דין -
הגדול בשאלה באיזה יום יקדשו את הר"ח ומועד יום תרועה כדי
שיתאחדו גם הם אתנו בקדוש , ונעלם זה הנגיד המיועד להתמנות
ראש החכמים וקציני העדה ושמיה גזרו אמר להיות הה' כמהרר'
אהרן החכם ונו' יצ"ו להשיב להרב ביים החכם הנ"ל ע"י כתב
בהגדה שכוונתם לקדש את ר"ח תשרי בלילו בליל שבת , ואם כי
הרר' אהרן מלא גזרתם וכתב אך לא עלה מידו לשלחו לשעתו להר'
ביים הנ"ל כי פתאום נחלש ונפל למשכב , גם כי התיעצו עיני
העדה וראו להגיד ולצוות זמן הקדוש גם לכלל הקהלות , ועל זה

התאספו

התאספו לבית דין הגדול למעמד, ונשאו ונתנו, ואחרי
הדרישה והחקירה האחרון לדעה אחת לקדש את ר"ה תשרי
הבע"ל בליל שבת בלי ספק, וכתבו ונתמו כתב הסכמה
על הגזרה לכלל תפוצות קהלותינו הק', אך בהתישבם דלן
לדעת מה גם בפי אני בגרון הקדוש והמתינו עד בואי, כי אני ביום
ה' דברים ב' מנחם נסעתי לעיר פרכוב ומשם לעיר אקמיצר
וביום עשרה באב חזרתי לבית דירתי לגוזלוו, וכבר בשובי
הקה"ק מעמד בבית דין הגדול והשמיעוני ואמרו לי אנחנו רצינו עשו
לקדש ר"ה תשרי הבע"ל בליל שבת בלילן, ואיך תשפוט אתה ואיך
היא דעתך, ועניתים, יפה עשיתם כדין וכהלכה, כי לראיה
החושית אין ראיה ולא הקש משום תקנה ומהכתובים, וערכתי
לעיניכם בעל פה כל המסדר מתני במגלת סלע המחלקות
(כי לא נמצאת אז בידי להראותה להם) ואם כי עיני העדה הסכימו
על דעתי, עכ"ב נמצאו אנשים מסתרבים ועונים לקדשו עפ"
הראיה החושית ולהעבירו בליל א', ועניתים עשו כרצונכם כי
לא באתי להכריחכם על דעתי, אך באשר הקה"ק שאלוני על דעתי
הכרחתי להשיב, והרשות בידיכם לפנות על ימין או על שמאל,
ולכם אין עתה להתלונן עלי כי הנה אתם בעצמכם נלתי הסכמתם
לקדשו בליל שבת, ועשו כתות "
ובראות עיני העדה הפלוגה בין המתווכחים דנו שלא יכון
הדבר להתקיים בהסכמה פרטית מאתנו לבד, רק על
ידי הסכמת כלל קהלותינו הקדושות תכ"ו, וכתבו ונשלחו
אגרות לקה"ק אודסא, כרסין, ניקולאייב, ועוד, בגזרה
לכן שישלחו לבית דין הגדול פקידים מבינים בענין לדרוש הדבר
ולהתאחד בהסכמה, אך לקה"ק קלעא לא כתבו מפני ידעם

שדעתם

שדעתו של הרב רבי שלמה בויס החכם להיות הקדוש על פי
להתחדשות אור בלבנה ולא בראיה חושיית · ולא יסתרב לכל
המעשה ונלחמו · ובכן אין להטריחו · כן גם לק"ק כפ"א לא כתבו
מפני רחוק מושבה והזמן קצר כי נתקרב המועד · והנה ק"ק
אודיססא השיבו לאמור · לא הרשה לנו הזמן כעת לשלוח פקידי'
יודעים להכריע בענין המדובר · והננו מרבים להסכים על
פיכם בכל אשר תגזרו החרילה מהיושבים על מדין לקיים ולעשות
כפי הנדעתכם לנו בלי הסתרבות · אבל ק"ק ניכולאייב שלחו
פקיד מעצמם את כמהרר' בנימן שנאמנו החכם המבין ומק"ק
כרסון נבחר פקיד כמהרר' יצחק פנגב החכם הכולל השלם
החזן והמלמד הגדול אב"ד בקהלו ומורה צדק · כן גם ק"ק אור
שלחו מאתם פקיד את כמהרר' יצחק שנאגוו החכם המשמש
עבודת בית האלהים · גם כמהרר' מרדכי הקיקיזובי החכם
הנבון הודרו ובא לכתחלה לבית דין הגדול לחקור ולראות מה
יעשה ואיך תפול החרילה · גם נזדמן לכמהרר' גבריאל פירקוויץ
החכם המבין להמצאו בבית דין בימי המעשה להתערב בענין
כפי שבני ישראל מרבים זה בזה ...

ובכן בהגיע הפקידים הנ"ל כבר לכאן לקהלנו עשו הק"ק
מעמד בבית דין הגדול והעם הולך ורב אנשים
ונשים ויחלו לדבר בענין · ובראש דרשו לדעת את הפקידים מה הביאו
בפיהן · ויעמוד כמהרר' יצחק שנאגוו החכם פקיד ק"ק אור,
ויפתח ויענה ידוע להוא לכם ק"ק שאין בפי מענה מעצמי מדעתי,
אך מה ששמו בפי החזן שלנו וכל העדה אותו אדבר באמונה,
אמרו · הראייה החושיית היא בטלה כי אין לה ראיה וסמך מהכתו'
וכי היא מסבבת בלבול ופרוד בקהלותינו · אכן על פי המובן

מחלת

מגלת חדש בירענו כי כבר נתחדש אור בירח ונשאר אחר
השקיעה לעמוד בשמים נגד הארץ חוב עלינו לקדשו בליל ההוא
באין לנו חוב לראותו בעינינו, והן תוקף דבריהם, ועליכם לבחור
הטוב והישר ולחזק האמת, אמנם החכמים מקירי קה״ק כרס״ן
וניכולא״יב הלא התאמצו להמשיך גם להביא דעת הקדמונית
לקדש חדשינו בראייה חושיית, ולהעביר חדש תשרי זה מליל לליל
עבורו לליל א׳, ועשותם שהראיה היא העקר והיא סבל ירושה לנו
מחכמינו הקדמוני׳ במשכת זמן ארוך באין יכולת לשום איש לקעקע
יסודה, ולדעת זו נלוו עליהם מחכמי קהלנו אנשים והתוכחו עם
האנשים המחזיקים דעת החדש מבטלי הראיה החושיית, וברוב
דברים לא יחדל פשע ולא התאחדו לדעת אחת ביום ההוא והשאירו
הדבר למחרתו ״

ובאותו יום אחר תורתם לביתם, קם כמוהר״ר יצחק סנבב
החכם ונואל להטפל ולא מנע עצמו לבא אצלי לבית
דירתי על העלה ולשמוע דעתי והתבוררנו שנינו באין איש אתנו
כשעור ב׳ שעות. ולא מנעתי ממעלתו מאומה והראיתי בטול הראיה
וקיום החדש, ומתו׳ לא הסתרב ולא השיב לדברי, אך אמר בזה
הלשון לאמר, טוב שלחדש זה יש שהות אחר השקיעה ששה דקים
וראוי הוא לקדשו בלילו ליל שבת, אמנם בהזדמן באחד החדשים
להיות השהות רק דק אחד, איך נוכל נעשה ~~עוד~~ אז, ונענתיו, אני
כבר חרצתי על זה מאז במגלת סלע המחלקות שזה לא
ישפט בדעת יחיד, רק קבוץ ~~רבני~~ רבנו וחכמי הקהלות ישפטון הם,
ובזה נפטר מאתי בשלום ודעתו כמסכים על דעתי,

ויהי ממחרת ביום השני בהתאספם בני העדה אדיריהם
וצעיריהם והמקירים כלם לבית דין הגדול, ואתבונן

והנה

והנה הרר׳ יצחק סנבב עם כל הנותנים יד על פיו מתאמצים
להעביר את קביעת חדש זה ללול שבורו ליום א׳ ואת יום הכפורי׳ ליום ב׳
בשבוע · אך בכל השתדלותם לא הצליחו כי יד בעלי החדש עלתה על
העליונה בכח ראיותיהם · ואחרי שהכריעו ביניהם כל המתאמ׳ בהלמד
גזרו עיני העדה לכתוב כתב הסכמה לקדש את ר״ח בליל שבת וכפור
ביום ב׳ כדין וכהלכה בלי ספק · ותכף נעשה כן כי כתבו וחתמו עד
שגם שני הפקידים נרוליהם הכרחו לחתום שמותם על כתב ההסכמה
ההיא · ובגזרת בה״ד ועיני העדה נכתבו אגרות ביום ההוא ונשלחו
לכל המעלות קהלותינו באשר הן שם בקרוב כרחוק בהודעת. יום
הקדוש · וסבבנו כי הנחלטנו ״

אמנם למצער ידענו המנוחה ובין לילה נהפכה לעצבה · כי שני
פקידים הנ״ל עם המתחברים להם מאנשי קהלתנו רבה המליצו
בלבם חרשה על שלא נעשתה דעתם ונעשו מחלקים ויתעלבו האנשי׳
והתחילו לקשקש במחנה העברים בלי נשמע קולם רק בשתיקה לעורר
לב רבת העם לדעתם עד שקמו לעזרתם שנים אנשים מפורסמי׳
מעיני העדה רבה והתעוררו בזרוע נטויה וביד חזקה ונפה מלא
בטענותיהם בפרסום ברבים וביחידות · ובראותם כי לא הצליחו, אז
אמרו · הנה אם כי האמת כדבריכם שקביעת קדוש ראשי חדשים
מחויבת להיות ע״פ התחדשות אור הלבנה החדשה בלי הצטרפות
לראותה בעין · ע״כ הסכימו נא עמנו לקדש חדש זה עבר
במנהגנו הקדום ביום א׳ · כי עדין לא נתחזק בישראל להתנהג
ע״פ דעתכם זו · ואחר עבור חדש זה העמידו וחזקו חק והסכמה
כללית ונעשה ונשמע להתנהג להבא בדעתכם · והיה נודע
שכונתם על הנצחון עבר · ולא בדרישת האמת מיראת חטא ·
ובאותו יום הגיעה לבית דין הגדול אגרת בלשון קדר מקהק

ניקולאייב בחתימת האחים הכהנים הה"ה הרר' אליה והרר'
יצחק החכמים רופאים את הנולד מתחכמים בשרשים ותולדות · ויודעי
בינה לעתים · ובחתימת הרר' יוסף החכם הגאון התופס הגדול והמלמד
ובחתימת כמו' עזריה המשכיל גביר ונגיד הקה"ק · ארבעה אלה
תושבי עיר נוסדים באגרתם לבר' הגדול שיקבעו ר"ח תשרי זה ליום
א' ואת עם המפורסמים ב' בטבוע עם' ראיותיהם ושמועותיהם —
שהעלו עד לרשיה חוצית · גם מקה"ק כפ"א חגיגה כתב מאת חכם
הה' כמהר' מרדכי כוכב החכם ובחתימתו · מאיר שלא להסיג
גבול ראשונים ולקבוע ר"ח זה ליום שבורו ליום א' · ונבוא התחזק
השונים ויתחכמו האנשים רבה וישלחו פרט שליח מיוחד לקה"ק
קלע"א להרב רבי שלמה ביים החכם וכו' היושב על כסא
ההוראה במקום ראש החכמים עד שישבע המבורר
מחדש · שיקום וימהר לבוא לבית דין הגדול לעשות הפשרה
בין המתוכחים " "
ובליל ב' נצבים יח' אלול · בהגיע כבר הרב רבי שלמה
ביים לבאן לקהלנו, נתקבצו למחרתו כל הקהל והמתוכחי'
לבר' הגדול למשמר · ואת עמד הרב ביים על הדרישה
ויפרש לפניו כל אגרות הק"ק ניקולאייב וקה"ק כפ"א · גם כמהר'
אלכסן כוכב החכם וכו' הגיש משמו כתב תנופה להעביר —
קרוא החדש ליל שבורו ובפרט כמהר' משה פנכולון החכם
הגביר המיוחס הנכבד וכו' במגלת כתבו שהגיש אלו התאמץ
בכח ראיותיו על הקרוא ליום א' במנהג הנהוג עד עתה ויעש
במעול קנאה לשעון כנגדי ולחשדני · והרב ר' שלמה ביים
החכם בהעביר עיונו על הכתבים ההם · ובהבינו דברי
המתוכחים פה אל פה לשינין · ובהרגישו כוונותיהם רק ללקח

עמו

עמו את כמע״ר בנימין שיטמן המשכיל הגביר המיוחס המרומם
והנעלה. ראש הגבאים הזקן הנכבד ונשוא פנים והוציאני חוץ לרחוב
בית דין הגדול ויאמר אלי בלחישה בזה הלשון לאמר: חי יהודה
שקדוש חדש זה עפ״י האמת הוא בליל שבת, ומה אוכל לעשות כי
רואה אני שיהיה קשר גדול בקהל, וחזר לבה״ד הגדול ויאמר אל העם
רצוני לדעת שאלות המתווכחים בפרטות, מי המה התובעים הקדוש
בראיה חושית ונפלה הס, ומי המה המחזיקים בקדוש ע״י חדוש
״ אור בלבנה, וכמה הם להעלותם על ספר ״

ריפין: ויתן עיניו בראשונה אלי, ויאמר הודיעני את דעתך,
ואען ואומר לו, אינך צריך לדעתי מכבודו, האמת איך
תשאלני על דעתי עתה. אחרי שמאז ידעת סוד דעתי, ובפרט תזכיר
עלי בעצמך איך שבת חדש תשרי בשנה ראשונה קדשתי עמך
ביחד בקהלך קהלע״ר עפ״י חדש אור בלבנה ולא עפ״י הראייה
כשאר הקהלות. השנית, מה תרויח מדעתי אחרי שהיא
בגיני לבד ולא לזולתי, לכן בני לדעת שבעת הממונים למעמד
לדעת מה בפי, אם כי פרסמתי ברבים את דעתי עכ״ז לא אלצתי
זולתי קבלו דעתי, והוצאה שפתי לנכח פני... היה לאמר לא באתי
להכריחכם להתנהגכם על פי דעתי, אך עשו כחכמתכם להתנהגכם
באין דעת שתבחרו ותסכימו עליה לקדוש חדשיכם, ואני אם
כי לא אפרד מדעתי ואתנהג בעצמי על פי ידיעתי, ועכ״ז לא אפרוש
עצמי מן הצבור ואתחבר עמהם בקדושי חדשיכם חגיכם ומועדיכם
בלי שום חלול תלוה, השלישית, כי אתה בני בהיותך תלמידי
אינך יכול לגזור ולצוות עלי אך להכריע ביני ובין בעלי ריבי
המריבים עלי בחנם כי אני לא התווכחתי עמהם בשום מעמד,
הלא תשער בני וראה שגם היום אני יושב דומם כאלו אין בי כח
להשיב

להשיב למתנגדים עלי וחרפות מחרפי אסבול ולא אפתח פי ,
וירנו הרב ביים החכם ועם כל זה רשם את שמי בספרו בעלי הקנאה
גם את כל המתנגדים הנלוים על ספר כל אחד בשמו ואיכות תוארו
ויעל מספר בעלי החדש בכפלים מבעלי הראיה החדשית ,

אז קם הרר' שלמה ביים החכם ויאמר בקול רועש להקהל
שמעוני קהל הקדש , הנה אם כי ראש חדש זה ראוי הוא
ומחויב לקדשו בליל שבת , כפי דין התורה , הנה בעבור
קצת ישועת המריבות אף לעשות פשרה בין הקהלות פלן , הנני
חורץ משפט לקדש חדש זה תשרי לבד בכליה עם קדמונינו ז"ל
ולהעביר את הראש חדש ולעשות ללול עבורו ללילו א' ואת מועד
יום הכפורים ליום ג' בשבוע , ואחר עבור חדש זה נשתדל
בחקירה ודרישה למצוא האמת והמבוקה לקדשי חדשינו להבא ,
וכשמעם כן בעלי הראיה החדשית שמחו כמוצא שלל רב על
אשר נצחו את בעלי ריבם ויברכו את הרב ביים החכם באורך
ימים עד מאה שנים , ותכף מהר נכתב בעצמו כתב הסכמה על
זה , ויחתמוהו , והכריחו גם את מחזיקי החשבון לבוא על החתימה
ויחתמו גם הם כל איש כפי ידיעתו האמת בעת בינתו , גם אני על
שהאמונה הן כפי שהתניתי להקהל להתחבר עמהם חתמתי בזה
הלשון התחברתי להקהל אני מרדכי הלוצקי , ומיד באותו יום
כתבו אגרות שונות לכלל תפוצות קהלותינו הק' לבטל האגרות
הראשונות ולקדש את רח' תשרי זה בליל עבורו ביום א' וכן נעשה
בכלל הקהלות , ויתן מפני חדש הנזכר ,

ליהודים היודעים רבנים ומתנגדים על קדוש בזה , היתה
אורה , שבו נשקטו על שמריהם בשמחה ובטוב לבב
בשמחה בקציר על חלאי דעותם וכי נצחו את מנגדיהם והפקירו

בקורתם

בחזרתם לקהלתם ויכברום ויגדלום · כמשפט לאומנים · ובפרט למקיר
של קה״ק ניכולשבורג שנתנו לו הוד והדר כבוד והלל ויברכוהו בבהכ׳ שלשים
ברכות ומשם עשו לו לויה כל הקהל עד הביאוהו לביתו · גם רועה
אולי שלהם צָרַח כרוז בשורה בבהכ׳ ויאמר להקהל · תאורנה עיניכם
כי נפסק הדבר על פי דעתנו ורצוננו · ולא על פי דעת הקיקיובי ·
ועד היום הם מלעיגים עלינו עפ׳ אמרותיהם ומתנשאים כי נצחונו ·
ואיך חכמים מתחכמים כמוהם אינם יודעים להכיר ולדעת מהר ואיכות
הנצות שהוא לא עמד להם במלעגות הגלחת פקידיהם · רק מפני
חרילת הרב ביום החכם המכריע · ומה גם אם כי הכרעתו עמדה לו
להתקיים · אך לא מסבה שהחרשנו ולא מצאנו מענה חלילה · כי יש ויש
וגם אז היה בפינו מענה מפי הכתוב ומדברי חכמינו הנבחרים נוחם
בעתן להשיב אחור הכרעת החכם המכריע · וגם מעלתו בעצמו היה
מסכים על דעתנו · אך בראותנו התאמצות בעלי הדעה החושית
שהרימו קרן לשבח לטוען עליהם וחק שקוי לשונם לירות למתנגדיהם ·
פתחנו הדרך לפניהם לעמוד על דעתם ולעשות כרצונם · על
הבחינה איכות חכמתם נסחרו יתר עליהם בהונה ובעתיד · ועוד איך
לא יכלו בכח רעיונם להסתכל שההכרעה ההיא היתה הורעת שעה
לחדש תשרי זה לבד · וכי עוד חזון למועד ואז עד צדק ישוב משפט ·
ובאמת כח מדמיונם ידינו הינתנו מנוצחים מהם גם להבא · האם
בן עזור
יוכלו לשפוט הוות גם ירמיהו הנביא׳ מנוצח על פי חנניה הנביא
שבר עול מוטה מעל צואר ועיני כל ישראל ודי להם להבין שהחליף
השית עול בברזל · רכפי האמת אין במה להתנשא ולהתהלל
בדבר הנצוח לא לנו ולא להם · אחרי כי ימים ירבון לעשו׳ חקירה
ודרישה בעניין קביעות החדשים · ותחילת החקירה האמתית הנעלית
בסוף דבר בהראותה לנו הדרך נלך בו עד בוא משיחנו חיב׳ ·

אזי הצר המנוצח, בראותו יבוש ויכלם על כרחו ולא ידע אנה יוליך את
חרפתו, כי לא ימצא מענה על כל אחי קבלי השמועה נגדו באין עוזר לו
מבני גילו כי רוח אחת להם לעשות הדרוש מערכה, עמדו עמודו ולא
יפנו פנים, ונשוב לענין ונאמר,

ויהי בהגיע יום ששי בסדר וילך שהוא יום כ׳ באלול, התעורר
רק נשוב אחר מבט הקהלה הק׳ שמו כמה׳ יהודה הבחור
בכה׳ שלמה אויגן הנכבד ז״ל ונתכון להרחק אשר יראה את –
החדש בלולו, ועל זה יצא מהעיר חוץ לשדה למקום גבוה ראוי
לראיה ואצלו נוכחין גם איש שני שמו כמה׳ שמואל בן אברהם
סרק יצ״ו, ובשומו עיניו בשמים והנה בעבור שנים או שלשה רקים
אחר השקיעה ראה את הירח ממש יורד לאופק והראה גם לבן גילו
הה׳ כמ׳ שמואל הנ״ל, ותכף נכנס הירח בענן השוכב בעלם
האופק, ובחזרתו לעיר מצא את הקהל יצאו כבר מבית הכנסת
ושבו כל איש לביתו, ויאמר בלבו ביום מחר בבואו לבה״כ אגיד
עדותי בפרסום כל הקהל, ויהי ביום השבת בבואו לבה״כ בשמעם
עדותו המנצחים והמנוצחים קם שאון המולה ומבוכה בבה״כ זה
אומר דעתו וזה מתגבר לו, עד שהמתפלל לפני התיבה בהרגישו
בדבר הפסיק תפלתו והמתין לדעת מה יגזרו לו, אם לצרף מוסף ר״ח
ומועד אם לא, אז כמה׳ בנימן איטמן המשכיל הגביר המרומם
ומו׳ ראש הגבאים הזקן הנכ׳ ונכ׳, וכמהר׳ נחמן הגביר המ׳ והנ׳
הממונה והמבורר להיותו ראש החכמים אבד׳ הגדול, וקצת
מהיושבים אצלם במושב זקנים יעצו לגזור להמתפלל לצרף בתפלת
השבת גם מוספי ר״ח ומועד, והרב׳ יצחק סגבה החכם בהרגישו
עצתם גו חיש נס ממקום מעמדו וירד למושב זקנים ונלחם בדבריו
ואל רבי יהודה המעיד הנ״ל אמר עדותך בטלה כי אין מקבלים

עדות

ואת תמוה

עדות ביום השבת · ובתוך כך קמץ כמה״ר אברהם קיסקא
המשכיל הגביר הנעלה הגבאי הכולל ויקם על רגליו ויקרא להמתפלל
ויאמר להן בזה הלשון ״רבי יעקב התפלל תפלת השבת כי לכן
המועד ביום אחר ולא היום״ · וילך המתפלל למסעין בתפלת
שבת לבד · ואני לא פניתי פי ולא נכנסתי לדבור לשום בר נש רק
התפללתי בפני עצמי תפלת שבת ור״ח ומועד · וגם למחרתו ביום א׳
קדשתי יום שני ביחד עם הקהל · גם את יום מועד הכפורים קדשתי
בתענית ותפלה שני ימים רצופים ר״ל יום ב׳ ויום ג׳ בלי שום חלול
והתעלפות וחלישות · (ואחר עבור מועד תרועה התבשרנו שגם
בקה״ק ניקולאייב במה״ר מרדכי קוקיס בי החכם השתדל לראות
הירח בלילו ע״י רובני הנוצרים שראוהו בפלי הבטה הנק׳ בלשונם
טעלעסקופ · ולא קבלו המנצחים עדותן ויעשו כרצונם) כי ולת
רק הנצוח מעצמם לעמוד על דבריהם ~~בעוד~~ התחזקו ידיהם מעלת
המכריע · בחשבם שהאמת עמם ·

העתון הזה צריך להוציא כי ביום הזאת הייתי בעיר ~~[illegible]~~ ולא בעיר ניקולאייב, הק׳ ·

ובאמת שכל אוהב האמת ויודעה תמהים על החכם המכריע
איך יצאה שגיאה כזאת מלפני שליט כמוהו ·

אם שבהיות דעתו כדעתנו על הקדוש בחדוש ולא בראיה
חנשיית · ואיך נפתה לדעת זולתו ·

אם כי מעלתו בחן וראה שבעלי החדוש רבים מבעלי הראיה בכמה׳
ואיך הטה שכלו לגזור הרחקה כזאת מדרך האמת ״

אם כי יודע מה׳ שלראיה אין סמך וחזוק מהכתוב · והיא בטלה
וקמץ כהרף עין מלחוק ידי בעלי הנצוח ״

אם כי יודע מע׳ מאמר הפוסק האחרון · שבגבול ספק בקדש·
היום הראשון הוא חומרא והשני קולא · ואיך גזר על הפך ·

ואם כי מעלתו הרואה סבת הסכימו לדעתם · מיראת נזיקת

קשר

קשר, הלא יותר ויותר מחויב היה מעלתו ליראה מענש כרת,
אין זה, כי אם שוחד דברים כנראה לנו בעלי רצונו לפסוק רצונם,
ובזה היה מעלתו נגרם להתעלות ידי המנצחים על העליונה להתהלל
בנצחם להשתבח בקרנם ולהתנשא באמות דעתם, עד שעד היום
אגרותיהם פורחות לבר' הגדול בגאון להעמידם על זו דעתם גם
לבבא, וזולת מה שהכאיבונו פה אל פה בעתות הוכחים, ועוד
עתה עשרת מונים מדאיבים אותנו באגרותיהם לבר' ולשאר,
מלעיגים ומתלוצצים עלינו,

ואני הגם אם כי ישבתי דומם ולא נתוכחתי בשום אחד מהם,
על כל פנים נשארתי נעלב מהם יותר מכל בני גולי,
עד שא' מהם איש קשה העורף פנין ונבל מן כנגדי כאחאב נגד
אליהו הנב' באמרו אלין האתה זה עכר ישראל, כן הוא
אמר לי ברבים אתה עכרת את ישראל בצרוף פיקוון וקוקיטובי,
והשני מהם נהוג עליהם חשדני באגרתו שהניף לבר' הגדול ביום
ההכרעה באמרו שאין לחשוש על דברי בהיותי פוסח על סעיפים
פעם בכאן פעם בכאן, כי מעלתו לא/רצה דעתי מבוארת מאז
בתחלת פלוגת המחלוקת, וההמון הבלתי מבינים בדבר למרן
מהם נשמעו לשנינה בפיהם לומר שאני בלבלתי מוערם, אף
החליטו עלי שלא מצאתי מענה ולכן נצחוני, ובאמת שלא התאמצתי
לעמוד על התשובות להם, לא מפני שלא מצאתי מענה, אך בהביני
עקשים הם ממני, גם כי למחרפי נפשי תרום, הארכתי אפי,
ואם כי יסר-בל התנבל לי, סבלתי אמתקות החרפות שהעמיסו על
גבי חדש"ן חורשים תלמים עוקצים, נתתי להגיעם ליום המעשה עת
יעמדו על הדרשה, ישבו כסאות למשפט וספרין פתיחן וישמעון קול
כרוז מה לתבן את הבר, ומה טוב דבר בעתו זו להציל ממשא

אמתאות

אמתיות החרסות ולגלגלם מעלי לעיני הכל ולהחליפן להפך ,
כאשר אמרו ויעצו חכם אחד קדוש קדמון הוא בירושלים בימי בית
שני הוא רב יהושע (בר׳ שמעון) בן סירא ע״ע בסימן ז׳ בספרו וז״ל

אֵיךְ רוּחַ יִצְפּוֹן אֲמָרָיו לְעֵת נָכוֹן „ וּלְיוֹם מוֹעֵד תְּנַחֲמֶנּוּ „
יִשָּׂא עֹשֶׁק יָמִים רַבִּים עַד בּוֹא אֲרוּכָתוֹ „ וּבְפִי יְשָׁרִים
יְהֻלָּל , וכן בסימן שני אמר , וז״ל

בְּנִי בְּגִשְׁתְּךָ לַעֲבוֹדַת הָאֵל ית׳ הָכוֹן נַפְשְׁךָ לַנִּסּוֹת
(מעגהו לנסיונות)
ובסימן ה׳ בספרו הוסיף החכם ואמר , וז״ל ,

בְּכָל כֹּחֲךָ הִלָּחֵם בְּעַד הָאֱמֶת וַיהוָה יִלָּחֵם בַּעֲדֶךָ :

הקשבתי ואשמע מוסרי החכם הקדוש הזה כ״ע לבני דורו ולבאים
אחריהם ונכנסו דבריו באזני והתעוררתי להריק חניכי מורשי לבבי
לערוך נגד מתקוממי

מִלְחֶמֶת חוֹבָה

ואומר

הן אחרי שהתחזקו בעלי הדעה המוחשת בקדושת ע״פ מנהגנו —
הקדום כפי רצונם , לכן גם עתה עורר מתאמצי באגרותיהם
לבית דין הגדול להוקם על זו דעתם גם להבא , ולבטל דעת החוש

והבחון

והמון נעשו כתות, ורובם בלי ידיעה והבנה, מהם מאשרי את בעלי הראיה, ומהם מתחזקים בדעת החדש, ומהם נבוכים הם ואינם יודעי' לאיזה צד מהם להסתפח, ובזה נעשתה מבוכה ופרוד לבבות בישראל בלי ידעם באיזה דעה לקדש חדשיהם בהבא, ובפרט בנפול ספק בחדשי השנה ״

יען כן בית דין הגדול שמנו הנא מרן תורה הקדושה למהר בלי להחמיץ לגשור אומר לכל המתווכחים המחלוקת בכלל קהלותינו הק' להתקבלם לכאן ביום הקבוע להם לבד' הגדול לדרישה וחקירה ועלה על בירור ובחירת דעת אמתית לקדוש חדשינו, דעת המאחדת קהלותינו בכל מקום שהם לקדש כלן בזמן אחד בראש להשבית המחלוקת ולהשקיט המבוכה ופרור הדעות והשנאה והקטטה, ולהסיר החרפה הבושה והבזיון מעלינו, ובפרט את המקראים ואשר בתוכם המתאמצים על הראיה, ובסגלה את האחים הכהנים החכמי' מלאכי יהודה לבאות הזה העומדים על התורה והעבודה להורות משפטיו ית' ליעקב ותורתו לישראל, את הכל להזמינם לבד' הגדול יבואו פנים אל פנים ירבו לבאות בחינותיהם ויערכו תוך הדברים ע"פ כתב ראיותיהם וטענותיהם זה כנגד זה, והדעת שתרבינה ראיותיה מהכתו' ומשכל הישר ומדברי חז"ל, היא תכון לעד ״

אמנם אני רואה ויודע שאין להם ראיות על הראיה החושיית, לא מהתורה ולא מהשכל, חוץ ממה שרבנן על פה בימי הנביאי', וגם מה שהעריכו בגאונותיהם, וכבר השיבו להם מתנגדיהם בימי הגאונים כהלכה גם אני עריתי דעתם שהיסוד בה במגלת — סלע המחלוקת, ואף מה אומר שאין לראיה החושיית תקומה משום מקום, ובזה מצות אנשים מלומדה, אין לחוק על פיה דין הלכה באמונה הישראלית ״

נאם ,

ואם יאמרו הראיה היא לנו בסבל הירושה שהיא יסוד אחד –
ביסודי אמונתנו , אענה ואומר אמת הוא כדבריכם שאמונתנו
מיוסדת על הכתוב , על ההקש , ועל סבל הירושה , **אך** לסבל
ירושת הראיה אין לה סמך מהכתוב , ולכן היא בטלה כהסכמת כלל
חכמינו ע"ה ״

ואם יאמרו חכמינו הקדמוני' המורים לקדש דווקא עפ' ראית
הבכור שהיא הראיה והקרבות בלי צרך לשום חשבון תכוני ,
אשיב להם , האמת בפיכם וגם אנחנו יודעים כן , **אך** שוב
התבוננו דעו כי הקרבות הן מעלם חשבונות תכוניות , וזה נגדי
להנחתם , ואשאל לכם לאמר , הגידו לנו במה נשענו חדשי' קדשתם
בראיה בלי צרך חשבונות תכוניות והקרבות , ומה הנה **הלוחות**
בידיכם בכל שנה ושנה לדעת ימי קביעות חדשיכם קדם בוא יומם
להתקדש , אחרי היותכם טוענים לקדשם דווקא בראיה חושיית
לבד , ואיך אתם מקריחים ירושת קביעותיהם לא לבד לחדשי שנה אחת
רק אפילו לחמשים שנה , **נודע** מזה שע"י חשבונות תכוניות
אנחנו יודעים רגע המולד האמתי ומשערים לדעת שעור הזמן
מהמולד עד שקיעת החמה ולשער בשכל האם נתחדש האור בירח
על הקדש , וזו היא הראיה המושכלת , והמתבונן על זה הנה שכל
אפילו במושכל ראשון , והמשיג עלי באחרי עיוני , יעמוד לפני
ואודיענו שאני באמת **יהודי** מגירה מבין נהרין , ולא אלה ,
והקראים ישמעו ״

ואם יאמרו , אנחנו נסמכנו ונתחזקנו על סכום קצי הראיה
שהנחילו לנו חכמינו ע"ה , **אשיב** להם , כבר בזה
בטלתם הנחת קדמונינו ז"ל גם הסכמתם על הראיה השכלית ,
כי אינכם מזדקקים לשעור קצי הראיה , והראיה על זאת בהיות

עיניכם בראשכם התבוננו וראו את ר"ח ניסן בשנה דאשתקד שישבו
כמה אין קדשתם בלולו בלי ראיה ובלי סבוב קלי הראיה, כי קדשו היו
ג' מעלות וחצי לבד, ואנחנו הקדשנוהו בלולו בלי שום ספק עפ"י דעתנו
אחר לקדשו עתונו בלי
בחרנו שהאור בירח, ואיך התחברתם גם בראיה חושית X

,, X

ואם יאמרו, אנחנו מדקדקים לקדש רק חדשי תשרי בראיה מפני
שיש בהם כרת, ושאר החדשים אין שידרגן, לזה אשיב
לכם, קדמונינו עפ"י לא הבדילו חדשי תשרי לבד לקדשם בראיה ולא
בלולו כל החדשים בסגנון ומשפט אחר, כי אין בדבריהם עפ"י מלה
מוציאה פרט מכלל, אם כן אתם מבטלים בעצמכם ראיה החושית
ואיך תתלוננו ותתלוצצו עלינו ,,

ואם יאמרו שחדשי ימי המבול לנו ראיה שגם הצריך עפ"י קבע
החדשים בראיה חושית (כאשר כתבו להם ראיה זו כבר בספרים
לבית דין הגדול) לזאת ראיה כזו התעוררנו להרגיש חסרון ערכנו אשר
נסמכנו בבינתנו להבין ראיה עמוקה כזו שנמסרה בתורה גלויה
לעינינו, ונפלו פנינו, אך לבד זאת נחמתנו שנצטרפנו לקדמונינו
שכמונו גם הם לא הרגישו בכל זאת, ונעבור התנצלנו בלי מענה
מענה הבל להשיב לדברי הבל, אבל זאת מלאנו דברי יושר
להשיב מדרך הדין ולומר באמת, שאנחנו מספור ההגדה הזאת למדנו
לבד שחדשינו חדשי לבנה ולא חדשי חמה כדעת זולתנו, אך לקדש
בראיה אין שם לא רמז ולא ראיה, והחוקרים המדברים היטב
רמזונו במה שלא הרגישו שההגדה הזאת לא נאמרה מפי אבינו נח
הצדיק עפ"י, רק מפי הקב"ה היודע הכל, כי נח עפ"י אין היה
יכול למנות ימי החדש ולקדש ר"ח בראיה, כדעתכם, בהיות הוא
יושב תחת מסך התבה שהסירו כבר אחר המבול, כאמור ויסר נח

X עוד פוקו זמן ר"ח שבט הבע"ל בהלוי שהוא
וראו איך הקדשתם אם בראיה חושית אם
בחשבון אחר, נאמר (וגו')

את מכסה התבה ויראו · גם כי הזמן היה מבולבל לא
נודע להם לא יום ולא לילה · אשר על זה נקרא מבול · ולכן נאמרה
לאחר כן הבטחה להבא עוד כל ימי הארץ וגו' ״

ואם יאמרו הלא גם חכמי הרבני' הקדמונים הורו שקדושי ראשי
החדשים בראיה כמונו וכן היו נוהגים בזמן המלכות, אענה
ואומר · אם כי קדמונים הורו כן · הלא כבר פסקו לצורך לראיה גם
חשבונות תכוניות כפי ראותם מפסוק ומבני יששכר יודעי בינה
לעתים · ומהנאמר מחר חדש · והמכחיש דברי יעיין בדברי הרב
אברבנאל בפירושו לתורה בפרק החדש הזה לכם · אשר שם
האריך עריכת דברים כהויתם גם בדרכנו · והאמת אתו · והאומרים
שמחר חדש נאמר על כי היה החדש בלול עבורו · אפילו אוהביהם
הנאמנים לא יסבירו פנים להאמין · כי אין שום ראיה להיות קדושין
בראיה חושיית בזמן מלכותנו · והנה אחרוני הרבנים בהורישם
שהראיה אינה מאחרת להתקהלות בשלוה מכל וכל · וקבעו חשבונות
תכוניות עפ' המולד האמצעי עד רבוע קדושם · וזה להם ראיה
מקובלת · כן הוא הענין גם בנו · כי אם כי קדמונינו החזיקו בשתי
ידים הראיה בחוש בלי צורך אל חשבון תכוני · הנה חכמינו האחרוני'
בשלו הנחתם וקבעו לנו חשבונות תכוניות המודיעות לנו התחדשות
אור בלבנה שתהא ראויה לקדוש · וזו היא אצלנו ראיה מקובלת ״
והשונא והמתלוצץ עליה · פרסם איבתו שאיננו מבין חכור ודרך
מליצות לשון הקודש · ולא רק כראוי לראות בכתובים ראיה מובנה
השכלה · וגם חז"ל השתמשו כן · ומה יאמר הוא במאמר ויהוה יראה
ללבב · הכי מה שאמר דברה תורה כלשון בני אדם · אם
יביט בשתום עין בסוף התבונה יראה שטענתו תשוב אליו · והמלעיגי'
על כלי הבטה לראיה החושיית · לא ידעו שכל חכמת התכונה נתקנה באמצעות
כלי הבטה · כי זולתם מי עלה שמים וירד ״

ואם יאמרו, קדמונינו שהיו חכמים וצדיקים יראי האל, היתכן שיבחילונו אמונת שקרית נגדית לתורה ולשכל הישר, אשיב להם, לכם לדעתי, כי כל שנוי חוק דתיי, והתפעלות מנהג אמוני באמתנו מאז וגם עתה מרעה לטובה אם מטובה לרעה, לכן סבות, סבות ההפכות מטובה לרעה, כן הנה, פריצות, אהבת השררה, ופחד יראת מות, וסבות ההתהפכות מרעה לטובה, כן הנה, זהירות, אהבת יתֿ, ויראתו יתֿ, והא לנו דמיונות מאנשים ידועים, ולהם נקיש לאולתם, ירבעם בן נבט, בפריצותו ואהבתו השררה ויראתו מהמות ויצא לתרבות רעה והרשיע וכפר בעקר ובטל כל התורה, אמנם חזקיהו המע' אם כי ראה פריצות אביו, הנה בזהירותו ואהבתו ויראתו יתֿ שם לבו לטובה ״ כך הוא גם רבנו נתן הנשיא נע' בהיותו צדיק תמים שומר תורת אלהיו יתֿ שלם באמונתו ודתו לא פנה אל רהבי' ושטי כזב ולא הסכים לדעות הפרושים ונתן כתף סוררת להתלמודם, אשר על זה הלשינוהו הפרושים למלך הישמעאלים הנק' כליף לאמור שהוא מפר תורת משה, וצוה המלך כליף אסרהו בנחשתים בבית הכלא והיה נשפט למיתה, והשית' הזמין לו שלשה אנשים מכת הפרושים, שמם הטוב, הראשון רבי אפרים והשני רבי אלישע והשלישי רבי חנכה, הם המה שאנחנו הקראים שבכנוסם קדם פלל חכמינו ז"ל בכל שבת ושבת בכל קהלותינו, שלשת צדיקים אלו באו לאצל רבנו נתן הנשיא נע' ויעצוהו לאמר, התנצל לפני הכליף ואמור לו, אני ארבה מחוק תורת משה באמרי שקביעת החדשים מחיבת להיות עפ' הראיה החדשית ועפ' עדים הפך דעתם בחשבון תכוניי, ועל כי דעת הישמעאלים גכ' על פי הראיה ועדים תמצא חן בזו דעתך בעיני הכליף ותנצל מהמיתה, ורבנו נתן הנשיא נע' באהבתו את החיים לספר מעשי יה, אף מיראתו מהמיתה הכרח לעשות כן והציל נפשו מני שחת ״

נאם יאמרו, אנה מלאת אברה זו׳. אף אני אשאלם לאמר הגידו לי מה היא הסבה שאתם מקריאים ספר צדיקים אלו לחור קרס חז״ל, —— ואנחנו לומדין זה בקבלה מפי זקנינו, גם ראיתי בשני באגרות חכמי אורנגופולי שהיו כותבים לאבותי הזקנים נע׳, ואם יאמרו נואש להגדתי זו, אומר להם שימו עיני עיונכם לדברי הרב׳ — שמואל יוסף בן יצחק אייזיק פין בספרו גרתי״ישראל בסימן ל׳ מתקופה השנית בן בלר נע׳ ברפוס ולנא ונה לשונו שם, קצת ספרי הימים יספרו כי הרבנים הלשינו על ענן זה לפני הכליף. לאמור, כי העז להתפרק במשא הדור ולהשתרר בתור גאון למורת רוחם והכליף נתנהו במאסר, והתנצלותו לפניו בבאור יסודי תורתו כנגד יסודי הרבנים, וביחוד בהלכות עבור השנים וחשבון הקביעות ואשר גם דעת הכליף הסכימה עמו) וכפר פרינן נפשו אשר נשא בן את פני הכליף לא עמדו לו כי אם להוציאו לחפשי, אבל לא נתן לו אחוזה בארץ. עכ״ל,

מגיד נודע אפילו לכל אמתות דברינו, והנה רבנו ענן הנשיא נע׳ אם כי הפרח לעשות זאת כהוראת שעה להנצל מחוקשי נפשו, הנה נמשך הדבר לסבת ירושה מסבות, אם כי בהיותם דרים תחת ממשלת הישמעאלים לא יכלו לשוב מדעתם זו מיראתם מהפרושים שלא יאכלו קרציהן ויתעוללו בהם הישמעאלים, ואגר מסבה זו הכרחו לפרסם דעתם זו גם בתפלה בד׳ הוראות ושערי הנשואין כדי להסיר מחלשינות הפרושים, אם כי ידוע שבע ההמון שהמנהג הנמשך בהם זמן ארוך נחשב הוא להם כחק דתי וקשה להם להתפעל מהמנהג ההוא, אשר מסבות אלו חכמינו האחרונים אם כי בעלי הנחת קדמונינו והשתמשו בחשבונות תכוניות, עכ״פ נשארו קצי הראיה מכוונים לראיה חושיית. ,,

ואם יוסיפו עוד לטעון ויאמרו, הלא מזמן רבנו הקדוש הנשיא
ע״ה עד דורנו זה התנהגנו בדעה זו, ואם כי בכל דור
עמדו באומתנו חכמים מפורסמים לא פקפקו עליה ולא החליטו
ולא בטלוה, ואתם קמתם לשרשה מיסודה מכל וכל, ומה אתם
נחשבים בערך קדמונינו, **התשובה** להם בדברי שלום
ואמת, הלא ידוע גם לכם שמזמן קבלת התורה במשך כל הימים
נתקנו באומתנו חקים זרים ומנהגים נכרים בדעות מגוריות —
לתורה ולשכל הישר, ועל הכל עבודה זרה, היוכל איש ישראלי
לאמר שהחקים והמנהגים הזרים המה אמתיים בעבור המשכם כמה
מאות שנים, ושהם נהוגים על פי דין תורה על כי לא נמצא
שום מתנגד לבטלם, והלא הדבר בהפך, כי כמה וכמה מוכיחים
עמדו להם לישראל להשיבם למוטב, ולא יכלו, אם מפני פריצות
דעותיהם, אם מפני נביאי שקר שהיו מכזיבים דברי נביאי צדק
בעיני העם והיו מלעיבים אותם, ואת עצמם היו מגדילים בפתותם
כי נפש עמי אהבו כן, — נמצא שהמשכת החקים הזרים ודעות
השקריות אינן ראיה לאמתתן, כי כמו שהמצאתן היא מהמתפקרים
כן המשכה היא מההמון שהרגל שב להם טבע קים אפילו דבר
אסור וטמא הוא להם בהתר, עד כי גם מכיריהם קשה להם לעזבם
או להחליפם ״ **כן** הוא גם בדורותינו, בהמצא באחד
הדורות מתקן המעונה, בדעות הנהוגות בנו, כגון דעת התמור
ודעת בעלי הרכוב, ודעת מגשימי הרוחניים, ודעת האוסרים מילה
בשבת, כלן נחשבו זמן ארוך מסבת המתקוממים נגד המתקן
ההוא, ונעזב׳ לא אלמן ישראל ונמצאו חכמי ישראל בדור אחר
שבטלום, (שבט׳) **כמו** כן גם בדעת קדושי החדשים על פי ראיה חזיית
אם כי נתקנה בהתבוללה הכרחית בע״ל רק להוראת שעה, ואם כי

נמשכה

נמשכה כל כך זמן ארוך אין לומר שלא התגבר לה שום חכם בשום דור · אבל בוודאי היו מתגברים · ולא עלה בידם כי קנאים מבעוד מאותם שלא שמעו כל צרכם והפחיתום בעיני ההמון שלא תקובל דעתם · והם נעלם מכובדים בעיני העם ודעותיהם מקובלות להם כאמתיות מחמת ההמשכה בלי בחינה ודרישה · הלא ידוע שאנחנו איננו נשמרים מהגרה והיולדת ואוכלים מאכלים שהמה אסורי' לנו מאורית התורה והמה מותרים נהין בעינינו מפני המשך ההרגל · וכן הוא גם הקדוש בראיה חושיית אחרי המשכה כל כך זמן ארוך נחשבה בעינינו כתורת משה רעה' וקשה להפרד ממנה · הלא כאשר בטלו קדמונינו עה' דעות התמור · והרכוב · וגשמיות הרוחניים · והתירו המילה בשבת כפי הראוי · כן רשות וכח יש בידינו להחליף הראיה הגשמית לראיה רוחנית · באין למתנגדינו להאשימנו ולהתלונן עלינו · כל שכן בהיות לנו ראיה חזקה מתורתנו הק' · ונסמך השכל הישר ומדברי חז"ל ··

ואם יאמרו · הלא גם רבנו הקדוש בעל המבחר נע' אם כי הודיע קביעת החדש ממשמעות תבת החדש הזה לכם עכפ' חייב לנו הראיה החושיית כמבואר בספרו שם · גם לזה אשיב להם · אתם ידעתם כמונו בקבלה מזקנינו שרבנו הקדוש הזה נע' היה נרדף ונעוף מהמתחכמים ברודן · תכלית שנאה שנאוהו ולקחת נפשו זממו · אך לא עלה בידם על כי מעלתו היה רופא מומחה אצל מלך הישמעאלים ואהוב בעיניו וגם אחרי פטירתו לא קברוהו אנשי עדתו · אך המלך קברו בכבוד גדול בירך קברות הישמעאלים על הסלע חוץ מקברות הקראים בעמק · כאשר ראינוהו בעינינו בעיר סולכאט · אבל את בנו יחידו הרב' יאשיהו בחור חכם ממלא מקום אביו כנודע מהברכות שחבר לשבת חתנים אותו שרפוהו אויבי

אביו ·

אבין, כי הוא בליל קבלו כוס תנחומין מז׳ ימי אבלות אבין כשילא
מפתח ביתו לחוץ לא חזר ונתאבד ולא נודע מקומו כי אכלוהו הקראי׳,
ואלו העלובה מרוב צערה הרילה גלגלתה אחריו מקץ עשרה ימים,
הנה יש להבין שאם היה בתרן מבטל הראיה החושיית מכל וכל,
בוודאי היו מתנכלים להרגו ע״י הקדרים האכזרים אשר הריגת אדם
נחשב בעיניהם כהריגת יתוש אחד, כמו שמעלתו בעצמו אמר
בהקדמת ס׳ מבחר, וז״ל, אם יהיה אותו הדבר בהורס דעותם אזי
יהיה אותו האיש כמטרה בחצי לשונם ויקרשו עליו מלחמה, ונסבה
זו הסבה למראה עינים להשוות דעתו לדעת הנוהגת בדורו. אך
דעתו העצמית הכמוס בתפוחי זהב במשכיות כסף במלת החדש
ואשר רבים המחכמים כנודע למשכילי העברית, אשר גם בסתר המדרגה
התגבר להנחת קדמוניו ונתן לרוף חשבונות תכוניות לדעת האפשרות
בראיה, כאשר יעוין זה בשער הרביעי בספר אור הלבנה, ועל סיגלא
בעניינים אלו אמר הרב נע׳ נ״ל וראוי לכל אדם משכיל לחקור בשכלו
במה שאני עתיד בקבלת המאמרים שאתרחק רחוק גדול מאמרי חכמי
הקראים. עכלה׳, אב׳ אין לכם שום תווך מהרב הזה הקדוש, כי
מכרח הוא לזה, ... ואם יאמרו גם עתה (כאשר כבר אמרו
מקדם) שגם רבנו בעל ספר אור הלבנה נע׳ דעתו אל הראיה החושית
אשר על זה הגביל קצי הראיה באותו שעור לקלוע אל הראיה, אשיב
להם, לא לבד כל מי שעיניו בראשו אך גם הכסיל בחשך ילך בעיינו
בדברי הרב המנוח בספרו אור הלבנה יכיר וידע איכות דעת הרב
נע׳, והנני מעתיק ומציג פה לעיניכם דברי הרב המנוח מכמה
שערים מספרו הנ״ל אות באות מלה במלה:

בשער שני מחלק ראשון מספרו הנ״ל, אמר, וז״ל, הנה הרב בעל
המבחר הוציא מכוון המצוה הזאת מכח הדבור מולד חדש

וירח,

נירח · והנה בדרך זו אין שום טענה ולא התנכרות אלא מסכל ומתעקש,
ולזאת הדעת לא תפולנה טענות אבע׳ ושאר חכמי בה׳ · והיא דרך סלולה
לכל בעל שכל · והנה לפי הדעת הזאת תתבטלנה השש דעות כלן
הנבנות על שבעה מיני שנויי הירח · כי מלת חדש תכחש כלן ואין צרך
לתשובה אחרת · לפי כי בשנויים ההם אין לירח שום חדוש ומבלע׳ ,
בשער שלישי מהחלק הנ״ל אמר · וז״ל · ואמת שכפי דעת כל חכמי
הקראים וקצת חכמי הרבנים שהראיה היא העקר · אבל יען שאין
הדין הזה מובן מן התורה לא מן הכתוב ולא ע״י סבל הירושה · כי כל
העתקה שאין לה סיוע מן הכתוב היא בטלה · ואין אנו מחויבים לקבלה
כפי דעת כל חז״ל קדושי עליון · כי המובן מכח הדבור ממלת חדש שאם
יתחדש הירח · נקדשו · ובעבו׳ אנחנו מסבירים פנים לקדמונינו ומוסיפי׳
שהחדש צריך להיות באופן שיראה לנגד עינינו מה שאינו לאמר משום מקום
מן הכתוב ולא משום ספור מספורי הכתוב והנביאים · עכ״ל ״
עוד בשער ההוא אמר · וז״ל · אמנם נעורר בכאן ספק גדול, שאם
היתה כוונת התורה לקדש החדש עפ׳ הראות הירח · למה לא הורה
הכתוב בזה בבירור · ולמה לא אמר ראה אור הירח החדש וקדש ראש
חדש · ובמקום שהורה החדוש מכח הדבור כן היה ראוי להורות הראיה מכח —
הדבור משרש ראה · ולקרא לרח׳ או לימי החדש ראי · או מראה · או
נראה · או ראוי · וכיוצא באלו הלשונות · ואחר שלא הורה בזו הדרך
נראה שרצון הכתוב באמר חדש אור הירח והתהפך אורו לחלק שכנגד הארץ,
ויצא מזה · שאם התפרד הירח מהשמש ונהפך אור אפילו מה שהוא
לחלקו התחתוני מחויבים אנו לקדש ראש חדש אפילו אם היה המולד קודם —
השקיעה אפילו רק אחד · אם כן הלילה ההוא ראש חדש · ואם נשאלים ונאמר
שכוונתו ית׳ בזה באמר חדש כזה שיתחדש ויראה לעינינו כבר הוכחנו שלשון
ראיה איננה נלמדת לא מלשון חדש ולא מלשון ירח · ועוד שאם כוונתו ית׳

שלא

שלא לקדש שום ר"ח בלי ראית הירח בעינינו, א"כ אם יהיה האויר מעונן כמה ימים אי אפשר לקדש ר"ח עד היום שנראהו בעינינו, ונתחייב לקדש קצת חדשים מל' יום וקצתם מלב' יום או מארבעים יום, וזה יוליך לדבר שלא יתפש בשכל, והתורה צוותה שמור את חדש האביב וחג הקציר וחג האסיף כדי להצילנו ממבוכה כזאת, עכל"ה,

ובשער י"א מהחלק הנ"ל בטענותיו למתנגדיו אמר, וז"ל, ואני אומר בהפך כי אדרבא קדוש היום הראשון חומרא וחלול היום השני קולא לפי המובן מהקש כח הדבור, כי כבר הוריתי בשערים הקודמים שכח הדבור מורה לחדש ולא לראיה, כי לא נבנה הדבור משרש ראה אלא משרש חדש, ועכ"ז אנו מסבירים פנים לקדמונינו ומוסיפים על הוראת החדש גם הוראת ראיה, עכל"ה,

הסתכלו עתה אתם החכמים המתנגדים (נבוכים) אלו של הרב המחבר ותבינו באיכות דעתו, ותדעו באמת שדעתו בחדש ולא בראיה חושיית, ואם כי הגביל קצי ראיה לראיה, הוא מחמ' ההכרח מסבת סבים ופלונים השונים כנגדו כנודע מספרו, הלא על הפחות הקלים לבד מהסך שקבלו הראשונים, הכאיבוהו כל כך בטענות גרורות ע"כ בטלו את הראיה מכל וכל, לא לבד שלא היו נשמעים אלו אף היו מחזיקים אותו ככופר, לכן להסתכל בדברי הרב נע' שהתחכם לגלות סוד דעתו במה שאמר כמה פעמים אנו מסבירים פני' לקדמונינו ומוסיפים על הוראת החדש גם הוראת הראיה, ולולי ידענו דעתו הכשרה והאמתית, היינו יכולים לשפוט עליו מן הדין ולומר היתכן שבעבור הסברת פנים לבד לעשות הוספה במצות תורתנו הק', כי אנחנו כפי שהוזהרנו על הגרעון כן הוזהרנו גם על ההוספה, וזה גם נודע מאליו אך מצות תורתנו היה נרדף, והכרח לזאת מפני יראתו מהדור, ולא יכול במה שרצה וכלה במה שיכול לפחות להוריד קצי הראיה משעור מספר

הקדמונים · נפתח פתח לרוחה ודרך ישרה למבינים בדעות דעתן
לנאמנים להתחזק בה עת יעמדו לתקן המצוות · כי מעלה תורתן בעצמן
לא יכול לעמוד על התקון בהיותו יחיד בדורו באין עוזר לו גם כי
עוררוהו בתורתו קנאים מסביב כמודע גם לנו להחליש דעתו האמתית
בטענותיהם החלושות · אמנם אנחנו כהיום רבים חברי' מקשיבי'
לעשות רצונו ית' לעמוד על האמת ולהחזיקה באמתתו · ולא נחוש
לחרפות מגדרינו המתלוצצים עלינו להפחיתנו בעיני ההמון הבלתי
מבינים בענין · כסבורים הם לחזק דעתם על פיהם · הלא קדמונינו
הבתים ולא הצליחו · ואנחנו עכב"ז לא נסוג אחור ולא נירא מהלועגים
מאהבת האמת נפש' מאהבתו ויראתו ית' כמאמר חז"ל מהו בכל נפשך
ובכל מאדך · אפילו נוטלים נשמתך אין לזוז מאהבתו ית' · ולכם
לדעת כי אנחנו לא יסדנו דעתנו על קורי עכביש · ולא לבד מפינו אנו
חיים · אך גם ישענו להשען על אשלי רברבי הרבנים המפורסמי'
בדורנו ארבעה עמודי בית ישראל · המורים ומורים על קביעות
חדשינו ע"פ המקדש האור בירח · ולא ע"פ הראיה החושיית · הראשון
הוא מורנו ורבנו הרב יצחק בעמ' אור" הלבנה ושאר חבוריו נ"ע כאשר
הראיתם לדעת את דעתו לעיל · והשני הוא אבובי אחי מורנו ורבנו
הרב יוסף שלמה יזנ' בעמ' טירת" כסף ושאר חבוריו נ"ע · והשלישי
הוא מורנו ורבנו הרב דוד בעמ' צמח" דוד ושאר חבוריו נ"ע · והרביעי
הוא מורנו ורבנו הרב אברהם המכונה אבן" ישר ע"ע המחבר והמרביץ
תורה · · ואשר ישנם עמנו היום בחיים המתחזקי' בדעה
זו כלם מבינים ירחמי ספר מהאמינים על האמת · ואינם נופלי'
מכם בעיון ובמעשה · אם כי אתם חושדים מרגיזים ומשפילים אותנו ·
אחר אל נא תרעו · תרבו נא · אל תרבו תדברו גבהה יצא עתק
מפיכם · כי לא זו דרך ולכו בין החכמים שדבריהם בנחת נשמעי'

ואם

ואני כי אחרים כמלוא נימה רוח מלא מריכם באה אלי. הלא ידעתם
מאז שמן הראוי הוא לכל חולק נגד בעל ריבו, ברצותו לברר האמת,
מחויב הוא לערוך דברי איש ריבו, ולהשיב לו בלא איבה, רק בענוות
צדק ובחינת האמת, רק יסתור דעתו עד הראות הפכם במופת שכלי,
ולא בכעס ונאצה, ואתם אל תחשבוני על דברי אלו להיותי במתחנן
לכם מיראתי מגדופותיכם, חלילה לי מזאת, כי אחרי שגמלתי בין
מזלי לא אשתמר משום היזק, אך רדיפת השלום הביאתני
עד כה. ,

ראני כי גוי נתתי למכים ולחיי למורטים ומפני לא מנעתי רוק,
חבלי עריצים עוררני, אשוב אתחזק כל עוד רוחי בי ואשאל
לכם על מה תרשיעוני, הודיעוני על מה תריבוני, אם תאמרו שעל
דעתי היא אינה ראויה לכם, אשיבכם, הנה לכל איש תכונות בנפשו
מושבעות משרש חלב בן ואשר קנה בלמודו בכח הבנתו, מחיקבלי
רעיונין ברעיונותיו לפי תכונותיו, אם אמת אם שקר, ולא יוכל הסתירם
כל שכן בהרגישו שהאמת בפיו בהבינו שדעתו מתאחדת עם הכתוב
והשכל הישר, בוודאי הוא יעוז בדעתו ולא יפנה אל רהבים ושטי כזב,
ועם כל זה לא קשקשתי בדעתי לפתות שום בר נש, ואם כי כפי תביעת
השואלים הודעתים דעתי לא הכרחתים לאמר קבלו דעתי, ועד היום
אינני מכריחכם, והרשות בידיכם להתנהג כפי דעתכם באין
מעצור מידי לכם, ולכן אין להאשימני ולהתלוצץ עלי לכנותי בדרך
צחות בתאר ר"ב, ואת הדומה לי בדעתו לכנותו בשם תלמיד,
ואם כי כוונתכם בדרך ליצנות הלא כפי האמת הוא כן באמת, כי
מחסדי אלהי עלי שמשתי ברבנות ומלמדות יותר מיותר מכם, ובתחילת
משנת תקסא' לאלף הששי לבריאת העולם עד היום הזה וגם עתה
בשיבתי אני בשרות הקדש, ולי תלמידים מוסמכים אינם נופלים מכם,

ואם

ואם כי התלמיד אשר יחסתם אלי לא למד אצלי אפי׳ פרק אחד, עכפ״י
יוכל להיותו מיוחס אלי כי ילק מים ע״י רבן אהר הוא מגדולי משפחתי
שלמדנו שנינו אצל אדוני אבי המנוח בשותפנות מאלף בית עד התכלית,
נכרי הוא התלמיד להתפאר עמנו ׳ ואם כי לא ינק שדיכם כח בן לעמדן
על הבחינה עמכם ׳ ועתה כי כן נהשלכתם אחרי גויכם אהרת
מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ובוש לא תבושו להעיז פנים
נגדי אשר לא הגעתי לכבודכם ׳ הנה לקבל רגע כמאמר המליץ
הבא להרגך השכם להרגו ׳ (והגלגול לנקי קשה הוא מהריגה) לכן
מינם זה גם אני לא אנוח ולא אפרע ומכבדי אכבד ובוזי יקלו ׳
ומעתה הנני נעורתי להתוכח עמכם פנים אל פנים לא בדברי׳ פורחים
באויר רק עפ״י רשום וחתום בכתב ׳ עד כי נראה דבר מי יקום מכם
או מאתנו ואל יתהלל חגר כמפתח :

והאלהים יודע ועד על נפשי העניה כי כוונתי איננה לנצוח ׳ אך
למצוא משלי או משלכם דרך אמתי ונכון מכח דברי תורתנו
הק׳ ׳ להאחיד האמה המקוראית בכל מקום שהם ׳ ולהנצל מעונש כרת
כפי שהקדרתי במגלת ספע״ה מחלקות ׳ ולא ילעיגו נכרים עלינו עוד
כי ידוע עסור ניגור התאחדות הדת ותוספת אחוה בכל אמה וכל שכן
בישראל ׳ הוא שיהיו כלם שומרים לקדש ימי ראשי חדשיהם חגיהם ומועדיהם
ביום אחד ולא יתפרדו ׳ כי בהיותם נפרדים ׳ בין קדש לחול לא יבדילו
ורבה משטמה ׳ ורבו המלעיגים ׳ אשר ע״י ראו אחינו הרבנים לבטל הראיה
ולקבוע חדשיהם עפ״י חשבונות תכוניות להתאחד בחתם באהבה ׳

ואתם אחינו חכמים בעלי המחקר ׳ לכם לדעת שגדול כחו בלבנת
ההבנה מתפחנה ׳ ונבון נבינה ואחד נדבר , התבוננו , שאתם
כלכם כאלו בידיעה ודאית סוברים שהאמת אצלכם ׳ והלא גם אנחנו אומרי׳
שהאמת אתנו ׳ ונבלה יודע איפו לכלל אמתנו מקום האמת באצל מי היא ,

רק על פי ונכוח תרי הצדדים פנים אל פנים לעיני הכל בפרסום, והצד אשר ירבה ראיותיו לדעתו, מהתורה ומהשכל הישר, אף יבטל בדרך ההוא ראיות הצד המתנגד לו, אזי נדע כי שמה מקום האמת, ועל פיו יקום דבר לדעת מה יעשה ישראל, ולהשקיט המבוכה הנוהגת אצלנו מאז בלי בינה, ואתם כי תעלזו ותשמחו ותפושו כעגלי מרבק לאמר מלאנו האלה בעשית הדרוש מערכה, ולא העליתם על לבבכם שהמשפט עדן לא נחרץ, ובני ישראל פוסחים על סעפים אם להימין אם להשמאיל, לכן חושו הזדרזו ואל תאחרו פעמי מרכבותיכם להגיע לבית דין הגדול, ובדבר שפתים לבד לא תתרצו, אך על פי כתב בעריכת כל ראיותיכם,,

והטוענים לי לאמר, מדוע מקדם עד היום לא עשיתם חק ומנהג לקדש החדשים ע"פ חשבת החדש בעגול הראיה האמתיית, תשובתי להם קצרה, לאמר, יסתכלו לכל המעשה עתה וישערו שכן הוא בכל דור, שבהתעורר חד מיחידי סגולה לתקן איזו מעוות, יתקוממו עליו שועלים מחבלים כרמים, ויבאישוהו,,

ואשר חשדתם להיותי מתחמק על ידי סעפים, פעם בראיה פעם בחדש, להם אשיב דבר בעתו מה טוב להתבוננם בהתנצלותי בחתימת מגלת סלע"ה המחלוקת. לא יסתירו בשפה בהסתכלם באיכות דעתי שם ולא יוסיפו להדאיבו עוד, ואני לא אקוט לא לדבשם ולא לעוקציהם,,

ועם השלמה אעיד עלי את השמים ואת הארץ שכל זה ממני לא לשם התנשאות חלילה, לא לתפארת וכבוד, ולא להתגאות לעמוד על דבורי, אך בדרישת האמת והנכון למען שם יהוה מענש הכרת, ואיך יכאיבוני על זאת, הישלם רעה תחת טובה ירא אלהים וישפטו,

נוסיר מעיק ומונע מאת עברו הירא את שמו ית'
אני הדל בקטן ומנין מדרכי הלוצקי סלנשקיי,,

נשלם ביום ו' וירא יט' חשון תריח' לאלף הששי, פה ק"ק בוועלווע יצ"ו

מגלת

מבשרת שלום

מאתי הדל מרדכי הלוצקי שלעונשקי..

נכתב על ידי בעצם יום ראש חדש כסליו הוא יום שני בסדר מה נורא המקום הזה · שנת הרכבת אנוש לראשנו פ״נ לבריאה ·

ונעתקה בכאן על ידי

מגלת מבשרת "שלום חג יהודה חנך"

כוללת בעצמה דברורים וחברי ריבות בין תרי צדדים בנדון קביעות ראש חדשים באמנם אמרנו בעה מקרא יצו׳ ההין במשנה בית דין הגדול בהמאסף ראש. הטם וקני העדה חכמיה ומשכיליה ופקידי כלל הקהלה הק׳ יצו׳, ומצוא הדרך האמת והאחרון כולן בקדושי הדשינו חגינו ומועדינו ביום אחד. ולא נחצה עוד בסבת סיבים ופלוגתם. והעתק כתב ההוי׳ לה הכללית עם חתימות המסכימים להעדה אחת. לזכרון לדור אחרון.

כי עד צדק ישוב משפט ואחריו כל ישרי לב.

(תהלות צד׳ טו׳)

מגלה

מבשרת שלום

אמר הכותב אני הדל מרדכי ׳

לכלען ידיע יהוא לכל דרש לדעת מהנהג בענין בכרון קביעות ראשי חדשינו ׳ הנה על כל המעשה בתוכנן בפתחיל מקביעת ר״ח תשרי של שנת התרא׳ עד עבר היום הזה שאנחנו בו ידרוש מקרם בכוך - הדרוך נבחר זה ׳ ולהכ׳ יען שונו בספרי ילקוט בר יוסף שחברתיו מחדש ש שהשלמתיו בר״ח אדר בשנת תרכא׳ פק׳ ׳ כי בהם בארתי כל המעשה בפרטות והראיתי הלשונות דעות מנגדינו ׳ וחוק דעתנו על הקדוש בחדש ׳ לכן פה ראיתי להודיע רק ליכות השלום החדלה בהסכמה כללית ביום המעמד

בבית דין הגדול ׳

וזה הלשון ׳

חכם הראש ׳ והסנהדרים היושבים על מדין ׳ בבד׳ הגדול וחכמי הדור ׳ בראותם את מולדות קביעות ראשי חדשים לחשבון מא׳ שנים שהשאיר אחרין להוכי אחי אמור׳ הרב רבינו ישר׳ ירו׳ בעל פירוש שירת כסף ושאר חבוריו נע׳׳ בכתב עצמו ואכבעותיו מחזקים להקבע ולאשרם גם על ידי בנו הרב המורה אבן ישר החכם נע׳ ׳ והסתכלם בהם שהם קרובים לדעת הקדוש בחדש בסתירת דעת הקדוש בראיה הושיה ׳ רצו ונגזרו אמר להדפיס